

JORDANIAN TILANNEKATSAUS MAALISKUUSSA 2019

Johdanto

Tässä raportissa kuvataan Jordanian yhteiskunnallisia ja poliittisia oloja ja oikeusjärjestelmää. Raportissa kuvataan lisäksi turvallisuustilannetta, kansalaisoikeuksien toteutumista sekä eri haavoittuvien ryhmien oloja.

Jordaniassa on merkittävä pakolaisväestö. Jopa puolet maan koko väestöstä on palestiinalaistaustaisia, ja maassa on myös satoja tuhansia syyrialaisia ja irakilaisia pakolaisia.¹ Jordania ei ole yleensä ottaen sallinut uusien syyrialaispakolaisten tulevan maahan kesäkuun 2016 jälkeen, ja Jordanian ja Syyrian rajalla elää kymmeniä tuhansia syyrialaisia huonoissa oloissa Rukbanin pakolaisleirillä.²

Pakolaiskriisi ja palvelujen tuottaminen pakolaisille kuormittaa maan taloutta.³ Lisäksi vuosia laskussa ollut talous, elintason lasku ja hallinnon säästötoimenpiteet ovat saaneet kansalaiset osoittamaan mieltään useasti vuoden 2018 aikana. Kesän 2018 mielenosoitukset johtivat Jordanian pääministerin eroon.⁴

Ilmaisun- ja sananvapautta on rajoitettu Jordaniassa. Maan lainsäädäntö kriminalisoi kritiikin kuningasta, ulkomaita, hallituksen edustajia ja hallitusinstituutioita sekä islamia kohtaan, ja maassa on esimerkiksi pidätetty joitakin aktivisteja ja toimittajia hallinnon kritisoimisesta.⁵

Raportin kokoamisessa on käytetty erilaisia julkisia lähteitä, kuten kansainvälisten järjestöjen ja tutkimuslaitosten tuottamia raportteja ja tietoaisteja sekä näitä täydentävää uutismateriaalia, joka on ollut Maahanmuuttoviraston saatavilla raportin kirjoittamishetkellä.

Abstract

This report discusses the societal and political conditions in Jordan. The report also examines the security situation, the civil rights situation and the conditions of different vulnerable groups.

There is a significant refugee population in Jordan. It is said that half of the country's whole population is of Palestinian origin and in addition there are hundreds of thousands of Syrian and Iraqi refugees in Jordan. In general, Jordan hasn't allowed new Syrian refugees to enter the country. Tens of thousands of Syrian refugees live in bad conditions at an unorganized Rukban camp along Jordan's border with Syria.

The refugee crisis and the production of services to the refugees strain the economy. The general economic decline that's been going on for years, the decreased living standards and the recent financial reforms to address the country's debt have gotten the Jordanians to join in protests throughout the year 2018. The demonstrations in the summer of 2018 lead to the resignation of the prime minister.

The freedom of expression and speech is limited in Jordan. The law criminalizes critique against the king, foreign countries, government officials and institutions and Islam, and there have been arrests of some activists and reporters who have criticized the administration.

The report is based on various public sources such as reports published by international and local organizations and research institutes and complementary news material the Finnish Immigration Service has had access to at the time of writing of this report.

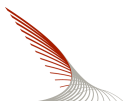
¹ Stratfor (päiväämätön).

² HRW 17.1.2019; HRW 4.7.2018; UNHCR/Mahecic 15.2.2019.

³ UNICEF 5/2018, 47.

⁴ KAS/Ranko et al. 6/2018; ACLED/Blaxter, Lauren 6.6.2018

⁵ HRW 17.1.2019, 320; Freedom House 2018a; Al-Jazeera/Younes 18.1.2017; USDOS 20.4.2018, 12; Al-Monitor/Patchett 23.3.2018.



Sisällysluettelo

1. 1. Poliittinen tilanne	3
2. 2. Oikeusjärjestelmä	3
2.1. Oikeuslaitos	3
2.2. Pidätykset, säilöönotto	4
2.3. Vankilaolot	5
2.4. Kuolemantuomio	5
3. 3. Kansalaisyhteiskunta	6
3.1. Sananvapaus	6
3.2. Poliittinen osallistuminen ja kokoontumis- ja yhdistymisvapaus	7
3.3. Mielenosoitukset	7
4. 4. Turvallisuustilanne	8
4.1. Turvallisuusvälikohtaukset	9
5. 5. Haavoittuvat ryhmät	10
5.1. Naiset ja lapset	10
5.1.1. Jordania naisien ja ei-jordanialaisten miesten lapset	11
5.2. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt	11
5.3. Uskonnolliset vähemmistöt	12
5.4. Pakolaiset	12
5.4.1. Palestiinalaiset	13
5.4.2. Syyrialaiset	14
5.4.3. Irakilaiset ja muut pakolaiset	15
6. 6. Terveystilanne ja sosiaalijärjestelmän tila	16
6.1. Terveystilanne	17
6.2. Sosiaalijärjestelmä	18
7. Lähteet:	19



1. 1. Poliittinen tilanne

Jordania on kuningaskunta, jota johtaa kuningas Abdullah II. Kuninkaan asema on Jordaniassa merkittävä. Jordanian parlamentti hyväksyi vuonna 2016 muutokset perustuslakiin, joiden perusteella kuningas voi nimittää yksin (unilaterally) tiedustelupalvelun päällikön, armeijan komentajan, santarmien johtajan, korkeimman oikeuden puheenjohtajan,⁶ sekä myös siviilioikeuksien tuomarit nimittävän oikeusneuvoston puheenjohtajan.⁷ Lisäksi kuninkaalla on valta nimittää yksin 65-henkisen ylähuoneen senaatin (arab. *Majlis al-Ayan*) jäsenet.⁸

130-paikkainen alahuone (arab. *Majlis al-Nuwwab*) valitaan vaaleilla.⁹ Viimeiset parlamenttivaalit pidettiin vuoden 2016 syyskuussa.¹⁰ EU:n tarkkailijoiden mukaan vaalit olivat yleensä ottaen hyvin järjestetty ja inklusiiviset, ja Yhdysvaltojen ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan kansainväliset sekä paikalliset tarkkailijat pitivät vaaleja yleensä ottaen vapaina.¹¹ Islamistipuolue Islamic Action Front (IAF, arab. *Jabhat al-'Amal al-Islami*) osallistui vaaleihin boikotoituaan kaksia aikaisempia vaaleja.¹² Vuonna 2017 pidettiin paikallisvaalit, joissa ensimmäistä kertaa valittiin kuvernoraattitasoiset paikallishallintoneuvostot.¹³

Jordaniassa on lähes kymmenen miljoonaa asukasta, joista jopa yli puolet on palestiinalaisarabeja. Maassa on lisäksi satoja tuhansia syyrialaisia ja irakilaisia pakolaisia sekä joitain pienempiä ryhmiä. Uutissivusto Stratforin analyysin mukaan Jordanian väestön monimuotoisuus onkin maan merkittävimpiä haasteita.¹⁴

Tästä sekä niistä seikoista huolimatta että Jordania sijaitsee maantieteellisesti lähellä Irakin, Syyrian ja Palestiinan alueiden konflikteja, ja että Jordaniassa on vain vähän luonnonvaroja, Jordanian turvallisuustilanne on pysynyt suhteellisen tasaisena.¹⁵ Alueen konfliktit ovat kuitenkin vaikuttaneet pakolaismäärien kasvun lisäksi Jordanian talouteen vähentämällä maan vientiä,¹⁶ ja talouden ongelmien heijastuminen kansalaisten elintason on aiheuttanut maassa toistuvia mielenosoituksia.

Hallinnon säästötoimenpiteet ovat saaneet kansalaiset osoittamaan mieltään pitkin vuotta 2018.¹⁷ Säästötoimenpiteet ovat osa kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n lainaehjoja.¹⁸ Tyytymättömyyden taustalla vaikuttaa Jordanian vuosien ajan laskussa ollut talous, elintason lasku sekä merkittävä perushyödykkeiden hintojen nousu. Taustatekijöiden lisäksi toukokuussa 2018 alkaneet protestit saivat kipinän hallinnon suunnittelemaasta verotuksen kiristämisestä.¹⁹ Mielenosoittajat ovat vaatineet poliittista muutosta ja esimerkiksi aiempi pääministeri Hani Mulki irtisanoutui tehtävästä kesällä 2018. Hänen tilalleen pääministeriksi tuli aiemmin Maailmanpankin ekonomistina toiminut Omar Razzaz. Razzaz veti takaisin ehdotuksen verotuksen kiristämisestä.²⁰ Mielenosoitusten odotetaan jatkuvan vuonna 2019.²¹

2. 2. Oikeusjärjestelmä

2.1. Oikeuslaitos

⁶ BTI 2018.

⁷ Freedom House 2018a.

⁸ Freedom House 2018a.

⁹ USDOS 20.4.2018, 1.

¹⁰ EU EOM 13.11.2016, 4.

¹¹ EU EOM 13.11.2016, 4; USDOS 20.4.2018, 25.

¹² EU EOM 13.11.2016, 4; USDOS 20.4.2018, 25.

¹³ USODS 20.4.2018, 25.

¹⁴ Stratfor (päivämätön).

¹⁵ Stratfor (päivämätön).

¹⁶ ACLED/Blaxter, Lauren 6.6.2018.

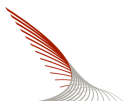
¹⁷ KAS/Ranko et al. 6/2018; Reuters/al-Khalidi 9.12.2018; The National 20.12.2018.

¹⁸ IHS Jane's SSA 8.11.2018.

¹⁹ KAS/Ranko et al. 6/2018.

²⁰ KAS/Ranko et al. 6/2018; The Guardian/Holmes 4.6.2018.

²¹ IHS Jane's SSA 8.11.2018.



Kuningas nimeää perustuslakituomioistuimen sekä siviilioikeuksien tuomarit nimittävän oikeusneuvoston.²²

Jordaniassa toimivat eri tuomioistuimet jaetaan perustuslaissa kolmeen päätyyppiin: siviilituomioistuimiin, uskonnollisiin tuomioistuimiin sekä erityistuomioistuimiin.²³ Siviilituomioistuimilla on lain mukaan toimivalta kaikissa henkilöitä koskevissa siviili- ja rikosasioissa pois lukien asiat, joista on määrätty erikseen perustuslaissa tai muissa voimassa olevissa laeissa. Artiklan 101 mukaan siviilihenkilöitä ei voida tuomita rikosasioissa sellaisten tuomioistuinten toimesta, joissa on muita kuin siviilituomareita paitsi maanpetokseen, vakoiluun, terrorismiin, huumausainerikoksiin ja valuutan väärentämiseen liittyvissä rikoksissa.²⁴

Toimivalta artiklassa 101 mainittuihin siviilihenkilöiden poikkeusrikosten käsittelyyn on ainakin Jordanian turvallisuustuomioistuimilla (State Security Courts). Turvallisuustuomioistuimet eivät ole HRW:n vuoden 2012 raportin mukaan erillisiä toimeenpanovallasta, ja pääministeri nimittää niiden tuomarit. Yleensä tuomioistuimen paneeleissa istuu kaksi sotilastuomaria ja yksi siviilituomari.²⁵ Turvallisuustuomioistuimet ovat käsitelleet terrorismilainsäädännön alla esimerkiksi mielenosoittajia vastaan nostettuja syytteitä.²⁶

Perustuslain mukaan uskonnollisiin tuomioistuimiin kuuluvat shariatuoomioistuimet sekä muiden uskonnollisten yhteisöjen tuomioistuimet. Shariatuoomioistuimilla on yksinomainen toimivalta muslimien henkilöoikeudellista asemaa koskevissa asioissa (matters of personal status of Moslems), verirahaan (*dija*) liittyvissä asioissa sekä uskonnollisia säätiöitä (*waqf*) koskevissa asioissa.²⁷

2.2. Pidätykset, säilöönotto

Amnesty International viittaa Jordanian kansallisen ihmisoikeusjärjestön (engl. National Center for Human Rights, NCHR) kevään 2017 raporttiin, jonka mukaan turvallisuusjoukkojen oli raportoitu muun muassa käyttäneen liiallista voimaa pidätysten yhteydessä. Lisäksi pidätetyiltä henkilöiltä voitiin estää oikeudellisen avun saaminen kuulusteluihin ja pidätettyjä voitiin kiduttaa ja kohdella muulla tavoin kaltoin (other ill-treatment).²⁸

Vuonna 2017 parlamentti saattoi voimaan lakeja, joissa taattiin pidätetyille oikeus asianajajaan pidätyksen yhteydessä ja säädettiin oikeudenkäyntiä edeltävää tutkintavankeutta (pre-trial detention) käytettäväksi vain poikkeustoimenpiteenä. Lisäksi laeissa esitettiin vaihtoehtoja tutkintavankeudelle kuten esimerkiksi elektronista seuranta. Voimaan saatetuissa laeissa säädettiin myös rahaston perustamisesta oikeudellista apua varten.²⁹

Jordanian vuoden 1954 rikosentorjuntalaissa mahdollistetaan rikoksesta epäiltyjen hallinnollinen säilöönotto (administrative detention) jopa vuoden ajaksi. Hallinnollisessa säilöönotossa henkilöä pidetään säilössä ilman oikeudenkäyntiä tai ilman, että henkilöä vastaan on nostettu syytetä.³⁰ Human Rights Watch viittaa raportissaan NCHR:n tietoon, jonka mukaan vuonna 2017 hallinnollisesti säilöötettuna oli 34 952 henkilöä, yli 4000 enemmän kuin vuonna 2016.³¹ Amnesty Internationalin mukaan käytäntö jatkui vuonna 2018. Hallinnollista säilöönottoa käytettiin erityisesti terrorismiin, vakoiluun, maanpetokseen, huumeisiin ja väärennöksiin liittyvissä rikosepäilyissä.³²

Tyttöjä ja naisia, jotka ovat vaarassa joutua niin kutsuttujen kunniarikosten uhreiksi tai joilla on ongelmia perheen kanssa, voidaan asettaa hallinnolliseen säilöön.³³ Ihmisoikeusjärjestö Sisterhood Is Global Instituten (SIGI) mukaan vuonna 2016 Jordaniassa oli 1721 naista hallinnollisessa säilössä. Hallinnollisesti

²² USDOS 20.4.2018, 1; Freedom House 2018a.

²³ Jordan's Constitution of 1952 with Amendments through 2016. Artikla 99.

²⁴ Jordan's Constitution of 1952 with Amendments through 2016. Artiklat 101 & 102.

²⁵ HRW 30.11.2012.

²⁶ ANSA 23.3.2018; Al-Monitor/Patchett 23.3.2018; HRW 30.11.2012.

²⁷ Jordan's Constitution of 1952 with Amendments through 2016. Artiklat 102, 104, 105.

²⁸ Amnesty International 2018a, 218.

²⁹ Amnesty International 2018a, 218.

³⁰ HRW 17.1.2019, 324; Amnesty International 2018a, 218.

³¹ HRW 17.1.2019, 324.

³² Amnesty International 2018a, 218.

³³ UNHCR 7/2018, 5; SIGI 16.7.2017.



säilöönottettujen naisten määrä oli vähentynyt 16 %:lla vuodesta 2015.³⁴ HRW:n vuosiraportissa mainitaan viranomaisten ilmoittaneen, kuinka Ammanin Juwieda vankilassa ”turvasäilössä” (protective custody) olleet 29 naista siirrettiin uuteen, vasta-avattuun kunniaväkivallan vaarassa oleville naisille tarkoitettuun suojakotiin.³⁵ HRW:n raportissa ei mainita, oliko näiden naisten kohdalla ollut kyse nimenomaisesti hallinnollisesta säilöönotosta, mutta selvästi kuitenkin samantyyppisestä ilmiöstä.

Viranomaiset pidättivät viisi poliisia, kun jordanialainen mies oli kuollut säilöönottettuna. Lääkärintlausunnon mukaan miehellä oli vammoja ruumiissaan.³⁶ Roya News viittaa turvallisuuslähteeseen, jonka mukaan mies kuoli sen jälkeen, kun poliisit olivat lyöneet miehen päätä seinään.³⁷ Julkisesta turvallisuudesta vastaava viranomainen (engl. Public Security Directorate) kielsi, että miestä olisi hakattu ja väitti, että mies oli kuollut luonnollisista syistä.³⁸

NCHR oli vuonna 2016 saanut 63 valitusta eri lainvalvontaviranomaisten ja turvallisuuspalveluiden suorittamasta kidutuksesta ja kaltoinkohtelusta. Vuonna 2017 NCHR sai 85 valitusta.³⁹ Yhdysvaltojen ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan eri kansalliset ja kansainväliset kansalaisjärjestöt olivat raportoineet Jordanian yleisen tiedustelupalvelun (engl. General Intelligence Directorate, GID) sekä huumausaineiden torjuntapalvelun (engl. Antinarcotics Department) käyttävän rutiininomaisesti vakavaa fyysistä väkivaltaa vangittuna oleviin.⁴⁰

2.3. Vankilaolot

Yhdysvaltojen ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan olot Jordanian 16 vankilassa ovat vaihtelevia: uusien vankiloiden olot vastaavat kansainvälisiä standardeja, kun vanhojen vankiloiden olot ovat huonot. NCHR raportoi tekemiensä vierailujen perusteella, että vanhoissa vankiloissa oli merkittäviä ongelmia esimerkiksi puutteellisten saniteettitilojen, huonon ilmanvaihdon ja juomaveden puutteen takia ja siinä, että sairaanhoitoa sai vain hätätapauksessa.⁴¹

Yhdysvaltojen ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan sekä viranomaiset että NCHR olivat raportoineet ahtaudesta suurimmassa osassa vankiloita, erityisesti Ammanin alueella. Eri kansalaisjärjestöt olivat raportoineet, että islamistivankien vankilaolot olivat muita heikommat.⁴²

Yleisen tiedustelupalvelun (engl. General Intelligence Directorate, GID) ylläpitämässä vankilassa (detention facility) vankeja pidettiin ihmisoikeusaktivistien mukaan eristyksissä, ja heidän ei annettu tavata vierailijoita tai asianajajiaan ilman valvontaa. Kansallisille ja kansainvälisille kansalaisjärjestöille oli raportoitu kaltoinkohtelusta, pahoinpitelystä ja kidutuksesta yleisen tiedustelupalvelun ylläpitämässä vankilassa.⁴³

2.4. Kuolemantuomio

Jordaniassa on käytössä kuolemantuomio. Jordaniassa teloitettiin vuonna 2017 Amnesty Internationalin tietojen mukaan 15 henkilöä. Näistä 14 oli tuomittu terrorismiin liittyen ja yksi murhasta. Kuolemantuomio määrättiin rangaistukseksi vuonna 2017 ainakin kymmenelle henkilölle. Tuomioista 9 annettiin murhasta ja yksi terrorismiin liittyen.⁴⁴ Vuonna 2018 syyskuuhun mennessä ei ollut toimeenpantu teloituksia. Jordanian kansallisen ihmisoikeusjärjestön (engl. National Center for Human Rights) mukaan vuoden 2017 loppuun mennessä teloitusta odotti 128 vankia.⁴⁵

³⁴ SIGI 16.7.2017.

³⁵ HRW 17.1.2019, 324.

³⁶ HRW 17.1.2019, 324.

³⁷ Roya News 11.6.2018.

³⁸ HRW 17.1.2019, 324.

³⁹ Jordan Times 11.9.2018.

⁴⁰ USDOS 20.4.2018, 3.

⁴¹ USDOS 20.4.2018, 3.

⁴² USDOS 20.4.2018, 3–4.

⁴³ USDOS 20.4.2018, 4.

⁴⁴ Amnesty International 2018b, 30.

⁴⁵ HRW 17.1.2019, 324.



3. 3. Kansalaisoikeudet

3.1. Sananvapaus

Julkinen keskustelu tietyistä teemoista, kuten politiikkaan, monarkiaan, uskontoon ja turvallisuuteen liittyvistä aiheista voi olla pidättyneenä lainsäädännöllisten rajoitteiden vuoksi. Jordanian lainsäädäntö kriminalisoi kritiikin kuningasta, ulkomaita, hallituksen edustajia ja hallitusinstituutioita sekä islamia kohtaan.⁴⁶ Merkittävät valtion omistamat uutistoimistot saattavat kiistanalaisissa aiheissa esittää vain hallinnon näkökulman. Yhdysvaltojen ulkoministeriön ihmisoikeusraportissa sanotaan, että lehdistönvapausaktivistien mukaan Jordanian tiedusteluviranomaiset hyväksyvät hallitusta tukevien lehtien päätoimittajat.⁴⁷

Kahdeksan aktivistia pidätettiin tammikuussa 2017 heidän kritisoitua hallintoa. Aktivisteihin kuului entisiä hallinnon ja armeijan jäseniä sekä opettajia. Aktivisteja syytettiin kuninkaan loukkaamisesta sekä sosiaalisen median käytöstä haavoittamaan poliittista hallintoa. Aktivistit vapautettiin neljä viikkoa myöhemmin takuuta vastaan.⁴⁸

Al-Jazeera Ammanin-toimisto suljettiin kesällä 2017. Taustalla oli Qatarin ja muiden Persianlahden maiden välirikko, jossa Jordania asettui viimeksi mainittujen puolelle.⁴⁹

Tammikuussa 2018 viranomaiset pidättivät kaksi Jfrnews-utissivuston toimittajaa valtiovarainministeriä veronkierrosta syyttävän artikkelin takia. Toimittajat vapautettiin takuuta vastaan vuorokauden jälkeen.⁵⁰

Pääsy useille verkkosivuille on estetty vedoten julkaisulainsäädännön pykälään, joka edellyttää jokaista elektronista julkaisua, joka julkaisee kansallisia tai kansainvälisiä uutisia, tiedotteita tai kommentteja hankkimaan luvan viranomaisilta. Pykälä antaa viranomaisille valtuudet sulkea sivustot, joilla ei ole lupaa.⁵¹

Al-Monitorin uutisen mukaan alkuvuoden 2018 mielenosoituksissa pidätettiin esimerkiksi lakimies Ali Buraizat. Buraizat oli lehden mukaan pidätetty sen jälkeen, kun hän oli pitänyt puheen Dhibanin kaupungin protesteissa 23.2.2018. Puheessa Buraizat oli kehottanut jordanialaisia osoittamaan uudistusvaatimuksensa suoraan kuninkaalle, jonka Buraizat sanoi hallitsevan hallituksen päätöksiä. Buraizatia syytettiin muun muassa regiimin heikentämisestä ja kuningashuoneen loukkaamisesta. Asianajajaliiton edustajan mukaan Buraizatia pidettiin eristyksissä viikon ajan, minkä jälkeen hänet siirrettiin sairaalaan hänen ryhdyttyä nälkälakkoon.⁵²

Jordanian tiukennettua terrorismilainsäädäntöä on väitetty käytettävän esimerkiksi toimittajien ja hallinnon poliittisten vastustajien ja kritikoiden pidättämiseksi ja syytteeseen asettamiseksi.⁵³ Vuonna 2006 Jordanian hallinto saattoi voimaan terrorismin estämistä koskevan lain reaktiona vuoden 2005 Ammanin hotellipommituksiin, joissa kuoli 60 henkeä.⁵⁴ Vuonna 2014 lakia muutettiin niin, että terrorismin määrittely laajeni koskemaan myös väkivallattomia tekoja, ja terrorismiksi laskettiin esimerkiksi teot, jotka häiritsevät Jordanian suhteita vieraiden valtioiden kanssa tai jotka häiritsevät julkista järjestystä.⁵⁵ The Arab Weekly -lehden haastatteleman Jordanian valtion turvallisuustuomioistuimen (engl. State Security Court) johtaja (President Colonel) Mohammed Afifin mukaan tuomioistuimen käsittelemien tapausten määrä on noussut viime vuosien aikana. Tuomioistuin käsittelee sekä huumetapauksia että kaikki valtion turvallisuuteen

⁴⁶ HRW 17.1.2019, 320; Freedom House 2018a.

⁴⁷ USDOS 20.4.2018, 13–14.

⁴⁸ Al-Jazeera/Younes 18.1.2017; USDOS 20.4.2018, 12.

⁴⁹ Al-Jazeera 7.6.2017; RWB 7.6.2017.

⁵⁰ HRW 17.1.2019, 320.

⁵¹ Freedom House 2018b.

⁵² Al-Monitor/Patchett 23.3.2018.

⁵³ Open Democracy/Osman 31.10.2016; ANSA 23.3.2018.

⁵⁴ Open Democracy/Osman 31.10.2016; HRW 17.5.2014.

⁵⁵ Open Democracy/Osman 31.10.2016; HRW 17.5.2014.



liittyvät tapaukset. Vuonna 2014 tuomioistuimen käsiteltäväksi tuli 4300 tapausta, 9700 tapausta vuonna 2015, ja yli 14 000 tapausta sekä vuonna 2016 että 2017.⁵⁶

Italialaisen uutistoimiston ANSAn (Agenzia Nazionale Stampa Associata) kevään 2018 artikkelin mukaan ihmisoikeusjärjestöt sekä Jordanian asianajajaliitto (Jordanian Bar Association) kritisoivat viranomaisia liittyen turvallisuustuomioistuimen toimivaltaan ja toimintaan. Turvallisuustuomioistuimen on syytetty käyttävän painostuksen alaisina annettuja tunnustuksia pätevinä todisteina.⁵⁷ Liittyen alkuvuoden 2018 mielenosoituksiin asianajajaliitto vaati, että hallitus lopettaisi protestojen tapausten käsittelyt turvallisuustuomioistuimissa sekä vapauttaisi pidätetyt mielenosoittajat. Asianajajaliitto oli protestina kieltänyt jäseniään edustamasta asiakkaita turvallisuustuomioistuimessa.⁵⁸

3.2. Poliittinen osallistuminen ja kokoontumis- ja yhdistymisvapaus

Etnisyyteen, sukupuoleen tai uskontoon perustuvat poliittiset puolueet ovat kiellettyjä Jordaniassa, mutta merkittävä oppositiopuolue, IAF (Islamic Action Front), hyväksytään.⁵⁹ Freedom Housen mukaan poliittinen systeemi suosii heimoihin sidoksissa olevia, itsenäisiä ehdokkaita puolueiden sijaan:

Despite recent legal reforms, the system favours tribally affiliated independents over political parties with specific ideologies and platforms, as does the patronage-based political culture. In the 2016 parliamentary elections, only 215 of 1252 candidates ran for specific parties, according to the IEF.⁶⁰

Freedom Housen mukaan äänestäjiin tai ehdokkaihin ei yleensä kohdistu vakavia uhkauksia tai väkivaltaa, mutta he ovat vahvasti heimojen vaikutuspiirin alla. Lisäksi useat tärkeät virat nimitetään sen sijaan, että ne valittaisi vaaleilla.⁶¹

Kansalaisjärjestöjen toiminta kohtaa useita rajoitteita. Sosiaalisen kehityksen ministeriöllä on valta kieltää järjestöjen rekisteröinti sekä lakkauttaa järjestöjä, ja se voi myös kieltää järjestöjä ottamasta vastaan kansainvälistä rahoitusta. Kansalaisjärjestöjen hallitusten jäsenten taustat on selvitettävä valtion turvallisuusviranomaisten toimesta.⁶² Syyskuussa 2017 viranomaiset esittivät, että maassa toimiva lehdistönvapausjärjestö CDFJ (Center for Defending the Freedom of Journalists) ei saisi ottaa vastaan ulkomaisia lahjoituksia. Tätä ennen järjestö oli kuitenkin toiminut jo 19 vuotta ilman että viranomaiset olivat puuttuneet asiaan.⁶³

3.3. Mielenosoitukset

Jordaniassa osoitettiin mieltä pitkin vuotta 2018. Elintarvikkeiden hinnan nousu sai jordaniaiset liikkeelle jo tammikuun lopussa.⁶⁴ Alkukevään mielenosoitukset eivät kuitenkaan vastanneet suuruudeltaan esimerkiksi joulukuun 2017 protesteja Yhdysvaltojen ilmoittettua siirtävänsä Israelin suurlähetystönsä Jerusalemiin. Toukokuun lopulla alkaneet kesän mielenosoitukset taas olivat huomattavasti alkuvuoden protesteja suuremmat ja johtivat pääministerin eroon.⁶⁵

Vuoden 2018 kesän mielenosoitukset alkoivat maanlaajuisella lakolla 30.5.2018 reaktiona hallituksen kaavaileman tuloverolain muutokseen, joka olisi lisännyt yksityisten kansalaisten ja yritysten verotaakkaa sekä esimerkiksi koventanut verojen kiertämisestä saatavia rangaistuksia. Laki olisi koskettanut ensisijaisesti keskiluokkaisia jordaniaisia, jotka olivatkin ensi alkuun pääasiallisesti mukana lakossa. Pian

⁵⁶ The Arab Weekly/Nahhas 28.1.2018.

⁵⁷ ANSA 23.3.2018.

⁵⁸ ANSA 23.3.2018; Al-Monitor/Patchett 23.3.2018.

⁵⁹ Freedom House 2018a.

⁶⁰ Freedom House 2018a.

⁶¹ Freedom House 2018a.

⁶² Freedom House 2018a.

⁶³ Freedom House 2018a; USDOS 20.4.2018, 19.

⁶⁴ Al-Monitor/Patchett 2018.

⁶⁵ ACLED/Blaxter, Lauren 6.6.2018.



toukokuun 30. päivän lakon jälkeen sähkön ja polttoainejohdannaisten hinnan nousu sai jordanialaiset laajemminkin osallistumaan mielenosoitukseen. Mielenosoitukset saivat ennen pitkää poliittisia vaatimuksia pelkän säästötoimenpiteistä protestoimisen lisäksi.⁶⁶

Toukokuun 30. päivän lakolla alkaneet mielenosoitukset kestivät tauotta viikon, jona aikana Jordanian pääministeri Hani Mulki irtisanoutui tehtävästään ja kuningas Abdullah nimitti virallisesti hänen seuraajakseen aiemmin Maailmanpankin ekonomistina toimineen Omar Razzazin, ja määräsi tämän muodostamaan uuden hallituksen. Mielenosoitukset olivat pääasiallisesti rauhallisia. Joillain alueilla mielenosoittajat polttivat renkaita ja ottivat yhteen poliisin kanssa. Poliisin raportoitiin käyttäneen kyynelkaasua 2.6.2018 vastaisena yönä sekä sulkeneen teitä Ammaniin estääkseen mielenosoittajia pääsemästä lähelle hallituksen kansliaa.⁶⁷ Kymmeniä henkilöitä pidätettiin.⁶⁸ Reutersin 4.6.2018 uutisessa mainitaan, että poliisin mukaan 60 henkeä oli pidätetty laittomuuksista ja lisäksi 42 turvallisuusviranomaista oli haavoittunut.⁶⁹

Uusi pääministeri lupasi vetää verolain muutosehdotuksen takaisin käsittelystä, ja mielenosoitusten raportoitiin laantuneen Ammanin pääministeriön alueella seitsemän päivän jälkeen.⁷⁰

Joulukuussa 2018 raportoitiin uusista mielenosoituksista hallituksen säästötoimenpiteitä vastaan. Mielenosoittajat protestoivat hajanaisesti pitkin joulukuuta, kun hallitus oli marraskuussa hyväksynyt verolain, jonka ei yleisesti nähty poikkeavan suuresti kesällä ehdotetusta ja takaisinvedetystä verolaista. Reuters raportoi Jordanian viranomaisten lähettäneen satoja mellakkapoliiseja Ammaniin ja varoittaneen aktivisteja olemaan rikkomatta lakia.⁷¹ The National -lehti raportoi joulukuun mielenosoituksissa useiden poliisien ja protestoijien haavoittuneen sekä 18 mielenosoittajan tulleen pidätetyksi. Mielenosoitukset jatkuivat ainakin joulukuun kolmannella viikolla: joulukuun 20. päivä yli 300 mielenosoittajaa protestoi Ammanissa hallinnon taloudellista linjaa ja korruptiota vastaan rankkasateesta huolimatta.⁷² Stratforin analyysin mukaan tällaiset pienimuotoisetkin mielenosoitukset ovat osa laajempaa hallituksenvastaista liikettä, joka uudelleen leimahaessaan saattaa johtaa ainakin samanlaiseen poliittiseen kriisiin kuin mitä kesällä 2018 nähtiin.⁷³

4. 4. Turvallisuustilanne

IHS Jane'sin analyysin mukaan Jordania on arvokas kohde ISISille ja muille sunni-jihadisteille. Merkittäviä uhkia muodostavat turvallisuusjoukkojen hierarkiassa alhaisten jäsenten radikalisoituminen sekä maahan palaavat jihadistit, jotka ovat hankkineet taistelukokemusta Syyriassa ja Irakissa. Turvallisuusvälikohtausten vähäinen lukumäärä viime vuosina viittaa IHS Jane'sin analyysin mukaan turvallisuusjoukkojen tehokkuuteen.⁷⁴ Jordanian yhteiskunnan olosuhteet, joissa osa väestöstä on marginalisoitu, voivat osaltaan edesauttaa ihmisten radikalisoitumista.⁷⁵

Heinäkuussa 2018 uutisoitiin Syyrian armeijan asettuneen lähelle Jordanian rajaa Syyrian Dar'an maakunnassa. Venäläisten oli raportoitu lisäksi kohdistaneen ilmaiskuja lähellä Jordanian rajaa oleviin syyrialaiskapinallisiin.⁷⁶ Jaberin rajanylityspiste Jordanian ja Syyrian rajalla avattiin lokakuun 15. päivä 2018. Rajanylityspiste oli ollut kiinni kolme vuotta, ja ennen Syyrian sotaa sen kautta oli kulkenut vuosittain miljardien edestä kauppatarvikea.⁷⁷ Rajanylityspisteen avaamisesta sovittiin Jordanian ja Syyrian valtioiden välillä sen jälkeen, kun Syyrian hallituksen joukot valtasivat rajanylityspisteen Syyrian puoleisen alueen

⁶⁶ KAS/Ranko et al. 6/2018.

⁶⁷ KAS/Ranko et al. 6/2018.

⁶⁸ KAS/Ranko et al. 6/2018; Reuters/Francis & al-Khalidi 4.6.2018.

⁶⁹ Reuters/Francis & al-Khalidi 4.6.2018.

⁷⁰ The Jordan Times 8.6.2018.

⁷¹ Reuters/al-Khalidi 13.12.2018; Reuters/al-Khalidi 9.12.2018.

⁷² The National 20.12.2018.

⁷³ Stratfor 21.12.2018.

⁷⁴ IHS Jane's SSA 8.11.2018.

⁷⁵ The Jamestown Foundation/Devereux 17.11.2018.

⁷⁶ Reuters 5.7.2018.

⁷⁷ Reuters/al-Khalidi & Barrington 15.10.2018; al-Jazeera 14.10.2018.



kapinallisilta.⁷⁸ Huomattava on, että syyrialaisia koskevat samat matkustusrajoitteet kuin aiemmin, eli he tarvitsivat Jordanian viranomaisten hyväksynnän tullaan Jordaniaan.⁷⁹ AFP:n uutisen mukaan joulukuussa 2018, että lähes 30 000 syyrialaista oli palannut Syyriaan rajanylityspisteen avautumisen jälkeen.⁸⁰

4.1. Turvallisuusvälikohtaukset

Jordaniassa ei ole meneillään aseellista konfliktia.

Vuoden 2016 joulukuussa 10 ihmistä kuoli Karakin kuvernoraatin terrori-iskussa. ISISin nimiinsä ottama isku tehtiin turistikohdeeseen. Kolme uhreista oli siviileitä, seitsemän oli vartijaa. Iskusta tuomittiin 10 henkilöä vankeuteen marraskuussa 2018: vankeusrangaistukset vaihtelivat elinkautisesta kolmeen vuoteen. Poliisi oli tappanut neljä iskun tekijää iskun yhteydessä.⁸¹

Jordaniasta ei raportoitu vuoden 2017 aikana yhtä monia kuolonuhreja vaatineita terrorismihyökkäyksiä.⁸² Alla on listattuna esimerkkejä turvallisuusvälikohtauksista Jordaniasta vuosilta 2017–2018. Lista ei ole täydellinen, ja välikohtauksia on haettu eri uutislähteistä.

Syyrian rajan lähelle Jordanian alueelle on raportoitu osuneen kranaatteja tai kranaatin osia Syyrian puolelta. Raportointia on erityisesti Irbidin kuvernoraatin Ramthan kaupungista, joka sijaitsee aivan rajan tuntumassa, lähellä Syyrian Dar'an maakuntaa.⁸³ Roya Newsin uutisessa kesäkuulta 2017 kuvataan, kuinka Ramthan autoille alueille oli pudonnut kranaatteja. Uutisen mukaan 2011 alkaneen Syyrian konfliktin aikana useita kranaatteja oli pudonnut Jordanian rajakylien alueille, mutta henkilövahinkoja ei ollut raportoitu kuin vuonna 2015 sattuneessa tapauksessa, jossa kranaatti putosi torille surmaten yhden ja haavoittaen monia.⁸⁴

Israelin suurlähetystön vartijan raportoitiin tappaneen kaksi jordaniaalaista heinäkuussa 2017. Toinen jordaniaalainen oli Israelin ulkoministeriön mukaan hyökännyt vartijan kimppuun ruuvimeisselillä. Toinen kuollut oli isännöitsijä rakennuksessa, jossa välikohtaus sattui ja jordaniaalaisten raportoinnin mukaan sivullinen. Vartija loukkaantui välikohtauksessa.⁸⁵ Välikohtauksen jälkeen Israel sulki suurlähetystön.⁸⁶ Suurlähetystön uudelleenavaamisesta uutisoitiin tammikuun lopussa 2018.⁸⁷

Tuntemattomien hyökkääjien raportoitiin avanneen tulen Zarqan kuvernoraatin Ruseifan kaupungin pormestarin toimistossa 21.8.2017. Välikohtauksesta ei raportoitu kuolonuhreja. Hyökkääjät pakenivat paikalta.⁸⁸

Jordanian tiedusteluviranomaiset ilmoittivat tammikuussa 2018, että he olivat estäneet merkittävän ISISin suunnitelman. Suunnitelmaan liittyen viranomaiset pidättivät 17 henkilöä.⁸⁹

10.8.2018 yksi poliisi kuoli ja kuusi loukkaantui turvallisuusviranomaisten kulkuneuvoon kohdistetussa räjähdyksessä. Räjähdyksessä tapahtui al-Fuheisin festivaaleilla lähellä Ammania.⁹⁰

⁷⁸ Al-Jazeera 14.10.2018.

⁷⁹ Reuters/al-Khalidi & Barrington 15.10.2018.

⁸⁰ France 24/AFP 3.12.2018.

⁸¹ Xinhuanet 13.11.2018.

⁸² Freedom House 2018a.

⁸³ Esim. Roya News 13.8.2017; Petra JNS 17.5.2017; Roya News 20.6.2017; Petra JNS 6.3.2017; Petra JNS 27.6.2018.

⁸⁴ Roya News 20.6.2017.

⁸⁵ The Guardian/Beaumont 24.7.2017; Reuters 18.1.2018; The New Arab 24.7.2017.

⁸⁶ Reuters 18.1.2018.

⁸⁷ Middle East Monitor 30.1.2018.

⁸⁸ IHS Jane's/Jordan Times 21.8.2017.

⁸⁹ The Jordan Times 8.1.2018.

⁹⁰ The New Arab 11.8.2018.



11.8.2018 liittyen edellisen päivän al-Fuheisin festivaaleilla tapahtuneeseen terrori-iskuun Jordanian turvallisuusviranomaiset pidättivät kolme iskusta epäiltyä al-Saltin kaupungissa Ammanin länsipuolella. Pidätysoperaatio eteni tulitaisteluksi.⁹¹ Arab Newsin mukaan välikohtauksessa kuoli kolme taistelijaa sekä neljä poliisia, ja kymmenen poliisia loukkaantui.⁹² Ma'an Newsin raportoinnin mukaan neljän kuolleen poliisin ja kolmen kuolleen taistelijan lisäksi välikohtauksessa loukkaantui yhteensä 20 siviiliä ja turvallisuusjoukkojen jäsentä.⁹³

Jordanian terrorisminvastaisen yksikön entinen johtaja kenraali Habis Hanayeh ammuttiin kuoliaaksi 23.10.2018 hänen kotinsa ulkopuolella Madaban kaupungissa, 30 kilometriä Ammanista. Hyökkääjä pidätettiin, ja hänen raportoitui tunnustaneen teon sanoen, että hän piti Hanayehia syypanä hänen pidätykseensä Venäjällä vuonna 2005.⁹⁴

5. 5. Haavoittuvat ryhmät

5.1. Naiset ja lapset

Jordanian parlamentissa 15 paikkaa varattu naisille jotka eivät tule muuten valituksi parlamenttiin (lisäksi 5 naista sai paikan vaaleilla 2016).⁹⁵

Naisia syrjitään yhteiskunnassa sekä lain tasolla että käytännössä. Naisen todistus ei ole shariatuumioistuimissa samanarvoinen kuin miehen todistus.⁹⁶ Lainsäädäntö ei myöskään mahdollista musliminaisten ja ei-muslimimiesten välisiä avioliittoja.⁹⁷ Raiskaus avioliiton sisällä ei ole rikos.⁹⁸

Elokuussa 2017 rikoslainsäädäntöä uudistettiin poistamalla artikla, joka oli mahdollistanut seksuaaliseen väkivaltaan syyllistyneiden rankaisematta jättämisen, mikäli he avioituivat uhrinsa kanssa. Tämän lisäksi lakiin lisättiin kirjaus, jonka mukaan naisia kohtaan tehtyihin rikoksiin syyllistyneiden tuomioita ei voida lieventää. Lakiin jäi edelleen artikla, jonka mukaan uskottoman puolisonsa murhaneilla (eli kunniaväkivaltaa tai -murhia harjoittavilla) on mahdollisuus lievempään tuomioon.⁹⁹

Avioitumisikä on Jordaniassa 18 vuotta sekä naisille että miehille. Huoltajan ja tuomarin yhteisestä suostumuksesta 15-vuotiaatkin voivat mennä naimisiin. Vuonna 2017 tehtyjen säädösten perusteella tuomareilla on oikeus päättää, onko avioliitto tytön eduksi.¹⁰⁰ SIGI:n mukaan vuonna 2016 Jordaniassa solmittiin 10 907 avioliittoa, joissa toinen osapuoli oli alle 18-vuotias. 97 %:ssa tapauksista alaikäinen on tyttö.¹⁰¹ UNHCR:n heinäkuun 2018 raportin mukaan syyrialaispakolaistytöistä yli 30 % avioitui ennen 18 ikävuotta.¹⁰²

Vuoden 2016 Jordanian yliopiston Center for Strategic Studiesin lapsityövoimatutkimuksen mukaan Jordaniassa oli noin 76 000 5–17-vuotiasta lasta töissä. Heistä 5–11-vuotiaita oli noin 11 800, 12–14-vuotiaita noin 20 600 ja 15–17-vuotiaita 43 600. Suurin osa työskenteli kaupungeissa. Lähes 90 % oli poikia.¹⁰³

⁹¹ Asharq al-Awsat 11.8.2018.

⁹² Arab News 14.8.2018.

⁹³ Ma'an News 12.8.2018.

⁹⁴ Al-Jazeera/Younes 24.10.2018.

⁹⁵ Freedom House 2018a.

⁹⁶ Freedom House 2018a.

⁹⁷ HRW 17.1.2019, 323.

⁹⁸ Freedom House 2018a.

⁹⁹ HRW 17.1.2019, 323.

¹⁰⁰ SIGI (päiväämätön); USDOS 24.4.2018, 34.

¹⁰¹ SIGI (päiväämätön).

¹⁰² UNHCR 7/2018, 4.

¹⁰³ Center for Strategic Studies et al. 8/2016.



5.1.1. Jordanielaisnaisten ja ei-jordanielaisien miesten lapset

Ei-jordanielaisen miehen kanssa avioituvilla jordanielaisnaisilla ei ole mahdollisuutta siirtää kansalaisuuttaan lapsilleen. Vain jordanielaisien miesten lapset ovat saaneet Jordaniassa maan kansalaisuuden. Vuonna 2014 Jordanian sisäministeriön mukaan maassa oli yli 355 000 ilman Jordanian kansalaisuutta olevaa jordanielaisien naisten lasta (arab. *abna' al-urduniyat*). Näillä jordanielaisien naisten lapsilla ei ole pysyvää oikeutta maassaoloon tai työntekoon: he ovat käytännössä ulkomaalaisia maassa.¹⁰⁴

Suurin osa ulkomaalaisen kanssa naimisiin menneistä jordanielaisnaisista on naimisissa maassa olevan palestiinalaisen pakolaisen kanssa. Myös suurin osa ulkomaalaisten kanssa naimisiin menneistä miehistä on naimisissa palestiinalaisen pakolaisen kanssa, mutta miesten lapset saavat isän kansalaisuuden. Miehet voivat lisäksi ottaa jopa neljä vaimoa, ja siirtää kansalaisuuden heidän kaikkien kanssa tehdyille lapsille.¹⁰⁵ UNHCR:n raportin mukaan tilanteissa, joissa ei-jordanielainen isä on kadoksissa, kuollut tai kieltäytyy tunnustamasta lasta voi lapselle olla riskinä mahdollisuus joutua kansalaisettomaksi.¹⁰⁶

Vuonna 2014 tehdyn päätöksen mukaan viranomaiset alkoivat myöntää erityisiä henkilökortteja henkilöille, joilla on jordanielainen äiti, muttei Jordanian kansalaisuutta. Henkilökorttien avulla näille henkilöille helpottui muun muassa työmahdollisuuksien, julkisen koulutuksen ja terveydenhuollon saatavuus. Merkittäväle osalle ei-jordanielaisia jordanielaisien naisten lapsia näiden henkilökorttien hankkiminen oli kuitenkin mahdotonta esimerkiksi henkilökorttia varten vaadittavien dokumenttien hankalan saatavuuden takia.¹⁰⁷ Vuoden 2018 syyskuussa henkilökorttien myöntämisperiaatteisiin tehty muutos edesauttoi useampien ei-jordanielaisien jordanielaisien naisten lasten pääsyä palvelujen pariin. Henkilökortinkin saaneet jordanielaisien naisten lapset ovat silti yhä ilman Jordanian kansalaisuutta.¹⁰⁸

5.2. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt

Homoseksuaalisuus ei ole laitonta Jordaniassa.¹⁰⁹ Vaikka samaa sukupuolta olevien henkilöiden väliset seksuaaliset suhteet eivät ole kiellettyjä laissa, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluviin henkilöihin kohdistuu laajalti syrjintää sekä väkivaltaa ja/tai hyväksikäyttöä.¹¹⁰ Laissa ei ole tunnustettu samaa sukupuolta olevien avioliittoa tai rekisteröityä parisuhdetta.¹¹¹ Lisäksi Jordanian laissa ei erityisesti suojella seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluvien oikeuksia.¹¹² Islamilaisessa sharia-laissa homoseksuaaliset suhteet ovat kiellettyjä.¹¹³

Jordaniassa ei ole muodollista tai virallista (formal) ryhmää, jonka vastuulla sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksien puolustaminen olisi.¹¹⁴ Jordanian viranomaiset ovat kieltäytyneet rekisteröimästä kansalaisjärjestöjä, jotka tukevat seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien oikeuksia.¹¹⁵

Vuoden 2017 heinäkuussa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asialla oleva My.Kali-verkkolehti suljettiin Roya Newsin artikkelin mukaan sen jälkeen, kun islamistisen Islamic Action Frontin kansanedustaja Dima Tahboub teki lehdestä valituksen.¹¹⁶ Human Rights Watchin artikkelin mukaan My.Kalista tehty valitus johti useita korkea-arvoisia jordanielaisia viranomaisia antamaan lausuntoja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia henkilöitä vastaan. Lisäksi HRW:n artikkelin mukaan pääsy My.Kali-

¹⁰⁴ HRW 24.4.2018.

¹⁰⁵ HRW 24.4.2018.

¹⁰⁶ UNHCR 7/2018, 4.

¹⁰⁷ HRW 24.4.2018.

¹⁰⁸ HRW 7.10.2018.

¹⁰⁹ BTI 2018; Waaldjik 2009; USDOS 20.4.2018, 37.

¹¹⁰ USDOS 20.4.2018, 37; AFE & Outright International 27.9.2018, 11.

¹¹¹ Rights in Exile Programme (päiväämätön); al-Monitor/Magid 12.8.2014.

¹¹² Roya News 31.7.2017; al-Monitor/Magid 12.8.2014; Middle East Eye/Cuthbert 11.8.2017.

¹¹³ Rights in Exile Programme (päiväämätön).

¹¹⁴ PRI/Wirtschaftler 30.8.2016.

¹¹⁵ Freedom House 1/2018.

¹¹⁶ Roya News 31.7.2017.



sivustolle oli estetty jo kesällä 2016, mikä teki Tahboubin myöhemmästä valituksesta sinällään turhan.¹¹⁷ Lehti aloitti syyskuussa 2017 uudella verkkoalustalla.¹¹⁸

5.3. Uskonnolliset vähemmistöt

Noin 10 miljoonasta asukkaasta 97,2 % arvioidaan olevan muslimeja ja 2,2 % kristittyjä. Muut uskonnolliset ryhmät muodostavat yhdessä alle prosentin maan väestöstä. Näihin ryhmiin kuuluu buddhalaisia, baha'ita, hinduja ja druuseja. Näihin arvioihin ei ole kuitenkaan laskettu mukaan syyrialaispakolaisia tai vierastyöläisiä. Suurin osa syyrialaispakolaisista on sunnimuslimeja. Maassa olevasta noin 670 000 vierastyöläisestä suurin osa on Egyptistä. Etelä- ja Itä-Aasiasta ja Afrikasta tulevat vierastyöläiset ovat yleensä hinduja tai kristittyjä.¹¹⁹

Perustuslain mukaan islam on valtionuskonto, mutta laki takaa kaikenlaisten uskonnollisten rituaalien harjoittamisen. Hallinto ei ole tunnustanut joitakin uskonnollisia ryhmiä kuten Jehovan todistajia tai Myöhempien aikojen pyhien Jeesusuksen Kristuksen kirkkoa.¹²⁰ 12 Jordanian alahuoneen 115 paikasta on varattu uskonnollisille ja etnisille vähemmistöille.¹²¹ Yhdeksän alahuoneen paikkaa on Freedom Housen mukaan varattu kristityille ja yhteensä kolme paikkaa on varattu tserkseille ja tsetseeneille.¹²²

Perustuslain mukaan uskonnollisiin tuomioistuimiin kuuluvat shariatuomioistuimet sekä muiden uskonnollisten yhteisöjen tuomioistuimet. Shariatuomioistuimilla on yksinomainen toimivalta muslimien henkilöoikeudellista asemaa koskevissa asioissa (matters of personal status of Moslems), verirahaan (*diya*) liittyvissä asioissa sekä uskonnollisia säätiöitä (*waqf*) koskevissa asioissa.¹²³ Muslimien shariaistuinten lisäksi Yhdysvaltojen ulkoministeriön uskonnonvapausraportin mukaan Jordaniassa on kuuden eri kristityn ryhmän omat uskonnolliset tuomioistuimet.¹²⁴

Yhdysvaltojen ulkoministeriön vuotta 2017 käsittelevän uskonnonvapausraportin mukaan ilman viranomaisten tunnustusta oleviin ryhmiin kuuluvat jäsenet kohtaavat ongelmia avioliittojen rekisteröinnissä sekä heidän lastensa uskonnollisen statuksen määrittämisessä. Islamista kristinuskoon kääntyneet raportoivat turvallisuusviranomaisten kuulustelleen heitä heidän uskonnollisista tavoistaan ja uskomuksistaan. Jotkut kääntyneet raportoivat sulkemisesta yhteisön ulkopuolelle sekä fyysisestä ja henkisestä väkivallasta. Jotkut kääntyneet harjoittivat uskoaansa salassa sosiaalisen stigman vuoksi. Hallinto ei ollut asettanut islamista pois kääntyneitä syytteeseen. Jotkut kääntyneet raportoivat perheen taholta tulleista uhkauksista.¹²⁵

5.4. Pakolaiset

Jordaniassa on sanottu olevan suhteessa eniten pakolaisia kantaväestöön nähden kaikista maista,¹²⁶ mutta pakolaislainsäädäntö on maassa tutkija Dallal Stevensin mukaan käytännössä olematon.¹²⁷

Tutkija Dallal Stevens kuvaa Jordanian irakilaispakolaisia käsittelevässä artikkelissaan (2013) Jordanian pakolaispolitiikkaa kaksijakoiseksi siinä mielessä, että Jordania on läpi historiansa ottanut paljon pakolaisia vastaan, mutta se ei ole pitänyt tulijoita palestiinalaisia lukuun ottamatta pakolaisina. Lisäksi valtion ja kansainvälisten järjestöjen vastuut pakolaisasiassa eivät ole aina selvät:

Jordan has accommodated refugees and displaced peoples for much of its history, and is widely acclaimed for its generosity in hosting Palestinians in its territory. Where it can be said to fall short is in

¹¹⁷ HRW/Movahedi 30.8.2017.

¹¹⁸ HRW 16.4.2018.

¹¹⁹ USDOS 2018, 2.

¹²⁰ USDOS 2018, 1.

¹²¹ Freedom House 2018a.

¹²² Freedom House 2018a.

¹²³ Jordan's Constitution of 1952 with Amendments through 2016. Artiklat 102, 104, 105.

¹²⁴ USDOS 2018, 1.

¹²⁵ USDOS 2018, 1–2.

¹²⁶ MPI/Chatelard 31.8.2010.

¹²⁷ Stevens 2013, 6.



its refusal to regard any group other than Palestinians as 'refugees'. Furthermore, the roles of the state, UNHCR, and (I)NGOs in the provision of protection and aid, and their inter-connection, are not always clear.¹²⁸

Jordania ei ole hyväksynyt Geneven vuoden 1951/67 pakolaissopimusta eikä New Yorkin vuoden 1954 valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevaa sopimusta eikä New Yorkin vuoden 1961 sopimusta kansalaisuudettomuuden vähentämisestä. Vuonna 1998 Jordanian hallinto kuitenkin teki YK:n pakolaisjärjestön kanssa yhteistyömuistion, jossa se hyväksyi vuoden 1951 Geneven yleissopimuksen määritelmän pakolaisesta sekä kunnioittaa palauttamiskiellon (*non-refoulement*) periaatetta. Muistiossa YK:n pakolaisjärjestö, UNHCR, sitoutui hoitamaan pakolaisten rekisteröinnin, pakolaisaseman määrittelyn hakijoille, tarjoamaan tukea pakolaisten perustarpeita varten sekä etsimään pysyviä ratkaisuja pakolaisaseman saaneille.¹²⁹

5.4.1. Palestiinalaiset

UNRWA (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East) on YK:n järjestö, jonka vastuulla palestiinalaiset pakolaiset ovat. Vuoden 2018 tammikuussa UNRWA:n tilastojen mukaan Jordaniassa oli 2 206 736 rekisteröityä palestiinalaispakolaista ja 120 804 muita rekisteröityjä palestiinalaisia. Rekisteröidyistä palestiinalaisista 407 983 oli rekisteröitynyt leireille, mikä vastasi 17,5 % kaikista rekisteröidyistä palestiinalaisista.¹³⁰ Yhdysvallat ilmoitti syksyllä 2018 katkaisevansa tukensa UNRWA:lle.¹³¹ Yhdysvallat oli jo alkuvuonna ilmoittanut tukevansa järjestöä 60 miljoonalla dollarilla, mutta pidättävänsä 65 miljoonaa dollaria myöhempää harkintaa varten.¹³² Yhdysvallat on pitkään ollut UNRWA:n suurin yksittäinen tukija maksaen sille vuosittain jopa satoja miljoonia dollareita: vuonna 2017 Yhdysvallat lahjoitti UNRWA:lle 364 miljoonaa dollaria, mikä kattoi lähes 30 % järjestön toiminnan menoista.¹³³ Jotkut lahjoittajamaat ovat ilmoittaneet nostavansa omia tukiaan kattaakseen osan menetetyistä tuesta, mutta UNRWA voi joutua vähentämään tarjoamia palveluita.¹³⁴

Palestiinalaistautaiset henkilöt ovat Freedom Housen mukaan enemmistö Jordaniassa, mutta he ovat aliedustettuja poliittisessa systeemissä.¹³⁵ Palestiinalaisia on saapunut Jordaniaan monessa eri vaiheessa. Viimeisimpiin suuren mittaluokan palestiinalaisten maahanmuuttoon kuuluu 1990-luvun alun ”paluumuuttajat” Persianlahden maista, pääosin Kuwaitista maan heitettyä heidät ulos.¹³⁶

UNHCR:n heinäkuun 2018 raportin mukaan Syyriasta oli paennut Jordaniaan noin 17 000 palestiinalaista.¹³⁷ Jordania ilmoitti alkuvuodesta 2013, ettei se ota vastaan Syyriasta pakenevia palestiinalaisia.¹³⁸ Syyriasta paenneista palestiinalaisista UNRWA:n tekemän arvion mukaan 92 %:lla oli vaikeuksia täyttää perustarpeensa.¹³⁹ UNRWA:n ylläpitämissä kouluissa kävi lukuvuonna 2017/2018 Jordaniassa yhteensä 122 194 palestiinalaista lasta.¹⁴⁰

Palestiinan yli kahdesta miljoonasta palestiinalaispakolaisesta suurimmalla osalla on UNRWA:n mukaan Jordanian kansalaisuus, mutta ei kuitenkaan kaikilla.¹⁴¹

Ennen vuotta 1988 kaikki Jordaniaan saapuneet palestiinalaispakolaiset, paitsi Gazasta vuoden 1967 sodan takia lähteneet palestiinalaiset, saivat Jordanian kansalaisuuden. Vuodesta 1988 Jordania alkoi kuitenkin evätä monien palestiinalaisten kansalaisuuden. Vuonna 1988 päätös koski ensisijaisesti sellaisia

¹²⁸ Stevens 2013, 2.

¹²⁹ UNHCR 7/2018, 1.

¹³⁰ UNRWA 8.1.2019.

¹³¹ BBC 1.9.2018.

¹³² The New York Times/Harris & Gladstone 16.1.2018.

¹³³ BBC 1.9.2018.

¹³⁴ Brookings/Amr 7.9.2018.

¹³⁵ Freedom House 2018a.

¹³⁶ MPI/Chatelard 31.8.2010.

¹³⁷ UNHCR 7/2018, 2.

¹³⁸ UNRWA (päiväämätön)a.

¹³⁹ UNRWA 5.12.2018, 35 & viite 26.

¹⁴⁰ UNRWA 8.1.2019.

¹⁴¹ UNRWA (päiväämätön)b.



palestiinalais-jordanialaisia, jotka asuivat sillä hetkellä Länsirannalla. Sittenkin, 2000-luvulla, Jordanian hallinto on evännyt Jordaniassa asuvien palestiinalaisten kansalaisuuksia, HRW:n mukaan mielivaltaisesti.¹⁴² Vuosina 2004–2008 kansalaisuus evättiin HRW:n mukaan 2700 palestiinalaiselta.¹⁴³ Ilman kansalaisuuden osoittavaa numeroa (national number) henkilö on eri asemassa kuin kansalaiset esimerkiksi julkisten palvelujen saatavuuden, työllistymisen ja liikkumisenvapauden osalta. Ilman kansalaisuutta palestiinalaiset voivat yhä hankkia passeja, mutta ne ovat vain matkustamista varten.¹⁴⁴

The Independent -lehden artikkelissa (11.5.2018) haastatellun Jerash-leirin työntekijän mukaan leireillä asuvista palestiinalaispakolaisista 97 %:lla ei ole sosiaaliturvatunnusta, ja että suurimmalla osalla ei ole varaa uusia väliaikaisia passeja kahden vuoden välein. Sosiaaliturvatunnuksen puuttuminen vaikeuttaa elämää leirin ulkopuolella, ja artikkelin mukaan työnsaanti on esimerkiksi vaikeaa. Jerash-leirin työntekijän mukaan 46 % leireillä asuvista palestiinalaisista elää köyhyysrajan alapuolella. Työttömyysprosentti on leirin työntekijän mukaan 39 %. Työtä löytäneet toimivat huonosti palkatuissa töissä hitsaajina, siivoojina ja maataloustyöntekijöinä leirien ulkopuolisilla maatiloilla.¹⁴⁵

UNRWA:n tarjoama koulutus leireillä on osoitettu 6–16-vuotiaille lapsille. Lisäksi The Independentin artikkelin mukaan Jordanian hallinto tarjoaa kaksi vuotta lisää koulutusta, 18-vuotiaaksi asti. Mikäli palestiinalaiselta puuttuu sosiaaliturvatunnus, hän joutuu maksamaan korkeakouluopinnoista yhtä paljon kuin vaihto-opiskelijat, eli kaksinkertaisen määrän muihin jordanialaisiin verrattuna.¹⁴⁶

Yhdysvaltojen ulkoministeriön ihmisoikeusraportin mukaan pitkään Jordaniassa olleet pakolaiset, joilla on jordanialaiset henkilöllisyysdokumentit, ovat hyvin integroituneet Jordanian työvoimaan. Tilanne oli kuitenkin toisenlainen Gazasta vuoden 1967 sodan jälkeen lähtöisin oleville 154 881 palestiinalaispakolaiselle, jotka eivät ole oikeutettuja Jordanian kansalaisuuteen. Nämä pakolaiset eivät voi työskennellä laillisesti tai nauttia julkisista palveluista.¹⁴⁷ Palestiinalaistaustaiset jordanialaiset eivät usein pääse työskentelemään julkisella sektorilla tai turvallisuusviranomaisissa.¹⁴⁸

5.4.2. Syyrialaiset

UNHCR oli tammikuussa 2019 rekisteröinyt 671 579 syyrialaista pakolaista Jordaniassa.¹⁴⁹ UNRWA:n raportissa viitataan Jordanian vuoden 2015 väestölaskentaan, jonka mukaan maassa oli kaiken kaikkiaan yli 1,3 miljoonaa syyrialaista, pakolaiset mukaan lukien.¹⁵⁰

Jordania ei ole ottanut HRW:n mukaan uusia syyrialaispakolaisia kesäkuun 2016 jälkeen,¹⁵¹ ja UNHCR:n mukaan vuosina 2015–2017 Jordaniaan otettiin vain yksi noin 22 000 syyrialaisen ryhmä puolessa välissä vuotta 2016.¹⁵² Lisäksi Jordanian pääministeri Omar Razzaz sanoi kesäkuussa 2018, ettei Jordania ota enää uusia pakolaisia Syyriasta.¹⁵³ Amnesty Internationalin raportin mukaan vuoden 2017 syyskuuhun mennessä viranomaiset olivat pakkopalauttaneet yli 2330 pakolaista Syyriaan.¹⁵⁴

Vuoden 2016 kesäkuussa HRW raportoi, kuinka Jordania oli keskeyttänyt lähes kaiken avun 70 000 syyrialaispakolaiselle, jotka olivat jumissa erittäin huonoissa oloissa Jordanian ja Syyrian rajalla, Rukbanin epävirallisella leirillä. Jordania oli heinäkuusta 2014 lähtien sulkenut kymmeniä tuhansia syyrialaispakolaisia kuukausiksi kerrallaan aavikkoalueelle rajan läheisyyteen. 70 000 ihmisen sulkeminen

¹⁴² Gabbay 2014; ARDD-Legal Aid 2015; HRW 1.2.2010.

¹⁴³ HRW 1.2.2010.

¹⁴⁴ HRW 1.2.2010.

¹⁴⁵ The Independent/Dowling 11.5.2018.

¹⁴⁶ The Independent/Dowling 11.5.2018.

¹⁴⁷ USDOS 2018, 22.

¹⁴⁸ Freedom House 2018a.

¹⁴⁹ UNHCR 5.2.2019b.

¹⁵⁰ UNRWA 5.12.2018, 35.

¹⁵¹ HRW 4.7.2018; HRW 1.7.2016.

¹⁵² UNHCR 7/2018.

¹⁵³ The Jordan Times 27.6.2018.

¹⁵⁴ Amnesty International 2018, 219.



liittyi kesäkuun 21. päivän terrori-iskuun läheisellä raja-asemalla. Iskussa kuoli seitsemän jordanialaista sotilasta.¹⁵⁵

UNHCR:n helmikuun 2019 tiedon mukaan noin yli 40 000 syyrialaispakolaista oli jumissa aavikolla Syyrian ja Jordanian rajalla, Rukbanin leirillä, erittäin huonoissa oloissa. Vain kaksi avustussattueta on päässyt alueelle, ja ne oli tehty Syyriasta käsin, ei Jordaniasta.¹⁵⁶

Kesäkuun 2018 taistelut Lounais-Syyriassa saivat YK:n arvion mukaan noin 270 000 henkilön pakenemaan väkivaltaisuuksia. Noin 60 000 henkilöä siirtyi Nasibin/Jaberin rajanylityspaikan läheisyyteen.¹⁵⁷

Suurin osa syyrialaispakolaisista asuu kaupunkialueilla jordanialaisten keskuudessa, pääasiassa maan pohjoisosan lääneissä Syyrian rajan ja Ammanissa. UNHCR:n heinäkuun 2018 raportin mukaan noin 140 000 syyrialaista asui leireillä.¹⁵⁸

Vuonna 2016 Jordania sitoutui luomaan vuoteen 2020 mennessä 200 000 työpaikkaa syyrialaispakolaisille. Tätä mitattaisiin myönnettyjen työlupien määrällä. Vuosien 2016 ja 2018 välillä Jordanian viranomaiset olivat myöntäneet yli 120 000 työlupaa syyrialaispakolaisille. Lisäksi marraskuussa 2018 Jordanian työministeriö päätti sallia syyrialaispakolaisille mahdollisuuden perustaa omia kotoa käsin toimivia yrityksiä elintarvikkeiden jalostuksen, räätälöintipalveluiden sekä käsitöiden aloilla.¹⁵⁹ CARE Internationalin vuonna 2018 tekemien Jordanian syyrialaispakolaisten haastattelujen perusteella 45,7 % aikuisista miehistä oli töissä ja 9 % aikuisista naisista oli töissä. Lisäksi 7,9 % haastatelluista perheistä kertoi, että perheessä oleva lapsi kävi päivittäin tai satunnaisesti töissä. Haastateltuja syyrialaisia oli 1051.¹⁶⁰

Noin 41 % rekisteröidyistä kouluikäisestä syyrialaisesta pakolaislapsista Jordaniassa ei ollut koulussa vuonna 2017.¹⁶¹ Sekä Jordanian viranomaiset että UNHCR:n maatoimisto ovat ilmoittaneet, etteivät he ole saaneet riittävästi taloudellista tukea pakolaistilanteen käsittelyyn.¹⁶² CARE Internationalin mukaan 53,9 % alle 18-vuotiaista syyrialaislapsista oli koulussa.¹⁶³

HRW raportoi maaliskuussa 2018, kuinka Jordanian hallinto oli myöntänyt ilman lupaa leireiltä lähteneille syyrialaispakolaisille virallisen aseman (regularize the status). Monet syyrialaiset ovat lähteneet leireiltä kaupunkialueille etsimään parempia elinolosuhteita, mutta eivät ole pystyneet täyttämään hallinnon vaatimuksia rekisteröimiseen leirien ulkopuolella. Virallisen aseman saaminen antoi syyrialaiselle suojaa esimerkiksi karkotuksilta, mutta HRW:n mukaan Jordanian hallinto oli tammikuussa evännyt leirien ulkopuolella eläviltä oikeuden tuettuun terveydenhuoltoon (subsidized health care).¹⁶⁴ Aiemmin, vuodesta 2014 lähtien, Jordania tarjosi syyrialaispakolaisille terveydenhuoltoa samaan hintaan kuin vaakuttamattomille jordanialaisille.¹⁶⁵

5.4.3. Irakilaiset ja muut pakolaiset

YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n heinäkuun 2018 raportin mukaan syyrialais- ja palestiinalaispakolaisten lisäksi Jordaniassa oli noin 82 500 pakolaista ja turvapaikanhakijaa yhteensä yli 45 maasta. Suurimmat lähtömaat olivat Irak (66 262), Jemen (9838), Sudan (4058) ja Somalia (810).¹⁶⁶ Helmikuussa 2019 päivitetyn tiedon mukaan UNHCR oli rekisteröinyt Jordaniassa 67 600 irakilaispakolaista, joista puolet on lähtöisin Bagdadin alueelta. Suurin osa, lähes 60 000 kaikista rekisteröidyistä irakilaispakolaisista, asuu Ammanin kuvernoraatissa.¹⁶⁷

¹⁵⁵ HRW 1.7.2016; HRW 6.12.2017.

¹⁵⁶ UNHCR/Mahecic 15.2.2019.

¹⁵⁷ OCHA 2.7.2018.

¹⁵⁸ UNHCR 7/2018.

¹⁵⁹ UNHCR 6.2.2019.

¹⁶⁰ CARE International in Jordan 8/2018, 6, 8.

¹⁶¹ UNICEF 2018, 2, alaviite 5.

¹⁶² HRW 17.1.2019, 321.

¹⁶³ CARE International in Jordan 8/2018, 8.

¹⁶⁴ HRW 25.3.2018.

¹⁶⁵ HRW 25.3.2018; USDOS 20.4.2018, 22.

¹⁶⁶ UNHCR 7/2018, 2.

¹⁶⁷ UNHCR 5.2.2019a.



Irakilaisia on tullut aiemmin Jordaniaan Persianlahden sodan (1990–1991) ja Irakin vuonna 2003 alkaneen miehityksen ja sodan takia.¹⁶⁸ Sittemmin Irakista on paennut ihmisiä Jordaniaan ISIS-konfliktin takia.¹⁶⁹ Irakilaisten lukumäärää Jordaniassa ei tiedetä tarkalleen. Määräksi on arvioitu vuonna 2007 noin 450 000–500 000,¹⁷⁰ mutta sittemmin tätä arviota on kritisoitu ja Stevensin vuoden 2015 artikkelissa esitetään ajantasaiseksi kansalaisjärjestöjen arvioksi 100 000–200 000 henkilöä.¹⁷¹ Kansalaisjärjestö CARE Internationalin vuoden 2018 aikana haastattelemista irakilaisista kahdeksan kymmenestä oli rekisteröitynyt UNHCR:lle. Vain yksi kymmenestä haastatellusta irakilaisesta kertoi halustaan palata Irakiin joku päivä. Haastateltuja irakilaisia oli 271.¹⁷²

Suurin osa irakilaisista ei ole saanut vuoden 2010 tehdyn kansalaisjärjestön haastattelun mukaan työskennellä Jordaniassa ilman työministeriön myöntämää lupaa, mikä on johtanut esimerkiksi laittomaan työskentelyyn.¹⁷³ CARE Internationalin vuonna 2018 haastattelemista irakilaispakolaisista 20,7 % raportoi, että aikuinen mies heidän perheestään oli työssä, ja 6,6 % kertoi, että aikuinen nainen heidän perheestään oli työssä. 1,8 % irakilaispakolaisista raportoi, että heillä oli työlupa.¹⁷⁴ Katolisen The America -lehden artikkelin mukaan Jordanian hallinto ei anna irakilaispakolaisten työskennellä laillisesti.¹⁷⁵

Irakilaiset olivat vuoden 2010 tehdyn kansalaisjärjestön haastattelun mukaan saaneet perusterveyspalveluita samoin perustein ja samaan hintaan kuin vakuuttamattomat Jordanian kansalaiset, mutta heidän täytyi vastata itse pitkäaikaisten sairauksien hoitojen ja lääkkeiden maksuista.¹⁷⁶ Yhdysvaltojen ulkoministeriön vuotta 2017 käsittelevän ihmisoikeusraportin mukaan muut kuin syyrialaispakolaiset, kuten irakilaiset, maksavat terveydenhuollosta yhtä paljon kuin ulkomaalaiset.¹⁷⁷

CARE Internationalin mukaan 80,1 % alle 18-vuotiasta irakilaislapsista oli koulussa.¹⁷⁸

CARE Internationalin vuoden 2017 aikana haastattelemista irakilaispakolaisista Jordaniassa yhdeksän kymmenestä oli ottanut viimeisen kuukauden aikana yhteyttä uuteen avustusjärjestöön. Puolet oli sanonut, että heidän pääsýnsä avun ääreen oli vaikeutunut. Yli puolet vuonna 2018 haastatelluista irakilaisista sanoi, että olot Jordaniassa olivat huonontuneet siitä, kun he olivat ensiksi saapuneet maahan.¹⁷⁹

Jordaniassa on myös runsaasti vierastyöläisiä. Amnesty International viittaa raportissaan kansalaisjärjestö Tamkeen Fields for Aidin arvioon, jonka mukaan vierastyöläisten määrä on lähes 1,2 miljoonaa. Työlupia heillä oli ainoastaan 315 016:lla. Vierastyöläisiä on kohdeltu kaltoin, heitä on estetty vaihtamasta työpaikkaa ja he ovat joutuneet pakkotyön ja ihmiskaupan uhreiksi. Kotiapulaisina työskentelevät siirtolaisnaiset ovat joutuneet kokemaan taloudellista hyväksikäyttöä sekä verbaalista, fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa.¹⁸⁰ Viranomaiset eivät tarjonneet yhdenmukaisesti ulkomaalaisille ja erityisesti vierastyöläisille ilmaisia käännöspalveluita tai oikeusapua (free translations and defense).¹⁸¹

6. 6. Terveydenhuolto ja sosiaalijärjestelmän tila

Jordanian sosioekonominen tila on haastava talouden taantumisen ja alueellisten kriisien takia. Pakolaiskriisi ja palvelujen tuottaminen pakolaisille kuormittaa maan taloutta. Hallituksen budjetti on osittain riippuvainen ulkopuolisista avustuksista.¹⁸² Yhdysvaltojen valtiollinen avustusjärjestö USAID, yksi

¹⁶⁸ ILO 30.3.2015, 9.

¹⁶⁹ The America/Petti 6.7.2018.

¹⁷⁰ Fafo/Dalen & Petersen 2007, 3.

¹⁷¹ Stevens 2013, 6.

¹⁷² CARE International in Jordan 8/2018, 4, 7.

¹⁷³ Stevens 2013, 24–25. Kansalaisjärjestö CAREn edustajan haastattelu vuodelta 2010.

¹⁷⁴ CARE International in Jordan 8/2018, 8.

¹⁷⁵ The America/Petti 6.7.2018.

¹⁷⁶ Stevens 2013, 25. Kansalaisjärjestö CARITAn haastattelu vuodelta 2010.

¹⁷⁷ USDOS 20.4.2018, 22.

¹⁷⁸ CARE International in Jordan 8/2018, 8.

¹⁷⁹ CARE International in Jordan 8/2018, 2, 7.

¹⁸⁰ Amnesty International 2018, 219.

¹⁸¹ USDOS 20.4.2018, 10.

¹⁸² UNICEF 5/2018, 47.



suurimmista lahjoittajista, on esimerkiksi maksanut Jordanielle vuosina 2015–2017 yhteensä 2,22 miljardia.¹⁸³

6.1. Terveydenhuolto

Jordanian terveystilannetta kuvataan maan korkeamman terveysneuvoston ja WHO:n vuoden 2015 strategiaraportissa yhdeksi parhaista Lähi-idässä maan vakaiden olojen takia. Silti Jordanian infrastruktuuri ja terveydenhuoltopalvelut ovat olleet huomattavan paineen alla maassa olevien satojen tuhansien pakolaisten takia. Terveydenhuollon haasteiksi raportissa on mainittu muun muassa väestön kasvu, pakotettu siirtolaisuus, nuorten suhteellisen suuri osuus väestöstä, väestön ikärakenteen muutos ja vanhuksien suhteellisen osuuden kasvu, kaupunkialueiden väestön suunnittelematon kasvu ja väestön epätasapainoinen jakaantuminen eri kuvernoraattien välillä.¹⁸⁴

Jordanian julkiseen terveydenhuoltoon kuuluu terveysministeriön sairaalat sekä myös armeijan Royal Medical Servicen ylläpitämät terveydenhuollon laitokset, yliopistojen ylläpitämät sairaalat sekä diabeteksen, endokrinologian ja genetiikan keskus. Yksityisellä puolella toimii yksityisiä sairaaloita ja diagnosointi- ja terapiakeskuksia sekä satoja yksityisiä klinikoita. UNRWA ja UNHCR tarjoavat joitain terveydenhuoltopalveluita pakolaisille (UNRWA palestiinalaisille). Jordaniassa toimii lisäksi voittoa tavoittelemattomia klinikoita.¹⁸⁵

Suurimmalla osalla jordanielaisista on sairausvakuutus. Vakuuttamattomat kansalaiset, jotka eivät pysty maksamaan terveydenhoitomaksuja voivat saada WHO:n vuotta 2015 käsittelevän raportin mukaan vapautuksen maksuista.¹⁸⁶ Viitaten uutistoimisto Petran raportointiin, Jordan Times uutisoi tammikuussa 2018, että ministerineuvosto oli päättänyt jatkaa terveyspalvelujen tarjoamista jordanielaisille, joilla ei ole sairausvakuutusta.¹⁸⁷ Jordanian terveysneuvoston sekä WHO:n raportissa sanotaan myös, että kaikki kansalaiset saavat terveyspalveluita tuettuihin hintoihin. Lisäksi terveysministeriö tarjoaa ilmaiseksi kalliita hoitoja tietyistä sairauksista kärsiville potilaille. Sairauksiin kuuluu esimerkiksi tarttuvat taudit, syöpä, tuberkuloosi, AIDS sekä alkoholi- ja huumausaineriippuvuus.¹⁸⁸

Arviot sairausvakuutusten määristä vaihtelevat. Vuoden 2015 Jordanian terveysneuvoston ja WHO:n raportin arvio on, ettei vakuutettujen henkilöiden osuus ylitä 78 %:a koko väestöstä. Terveysministeriön 2013 tietojen mukaan suurin osa jordanielaiden sairausvakuutuksista oli erilaisia julkisia sairausvakuutuksia, yhteensä 72,3 %. Näistä 44 % oli terveysministeriön vakuutuksia, 27 % armeijan (Royal Medical Service) vakuutuksia ja 1,3 % yliopistosairaaloiden vakuutuksia. Yksityiset sairausvakuutukset kattoivat 6,9 % väestöstä. UNRWA:n kattamat sairausvakuutukset palestiinalaispakolaisille käsittivät 6,8 % väestöstä. Raportin mukaan UNRWA:n vakuutukset kattavat vain perusterveydenhuollon palvelut. Raportissa huomautetaan, että osalla ihmisistä on useampia vakuutuksia, minkä takia vakuutettujen henkilöiden osuudeksi väestöstä arvioidaan korkeintaan 78 %.¹⁸⁹

Vuoden 2015 väestölaskennan mukaan 68 %:lla Jordanian kansalaisista ja 55 %:lla koko Jordanian väestöstä oli sairausvakuutus.¹⁹⁰ Vakuutuksista suurin osa oli Jordan Timesin uutisen mukaan julkisia terveysministeriön sairausvakuutuksia (41,7 %). Sairausvakuutusten suhteellisella määrällä oli uutisen mukaan alueellisia eroja. Tafilehin ja Karakin kuvernoraateissa yhdeksällä kymmenestä oli sairausvakuutus, kun Ammanin ja Zarqan alueilla vain kuudella kymmenestä oli sairausvakuutus. Noin neljännes ei-jordanielaisista oli vakuutettu.¹⁹¹ Jordan Timesin vuoden 2017 huhtikuun uutisessa Jordanian sosiaaliturvaorganisaation Social Security Corporationin mukaan 73 %:lla jordanielaisista ja vain 13 %:lla

¹⁸³ USAID (päiväämätön). Vuoden 2017 Jordaniasta koskevat tulokset: <https://results.usaid.gov/results/country/jordan?fiscalYear=2017>.

¹⁸⁴ Higher Health Council & WHO 2015, 17, 21–22.

¹⁸⁵ Higher Health Council & WHO 2015, 23.

¹⁸⁶ WHO 2017, 27.

¹⁸⁷ The Jordan Times 8.1.2018.

¹⁸⁸ Higher Health Council & WHO 2015, 57.

¹⁸⁹ Higher Health Council & WHO 2015, 55.

¹⁹⁰ BTI 2018, 23; The Jordan Times 22.2.2016.

¹⁹¹ The Jordan Times 22.2.2016.



ei-jordanialaisista oli sairausvakuutus.¹⁹² Ilmaisen terveydenhuollon mahdollisuus varattomille, joilla ei ole vakuutusta, on WHO:n raportissa mainittu koskevan kansalaisia.¹⁹³

HRW:n mukaan Jordanian hallinto oli tammikuussa 2018 evännyt leirien ulkopuolella eläviltä syyrialaispakolaisilta oikeuden tuettuun terveydenhuoltoon (subsidized health care).¹⁹⁴ Aiemmin, vuodesta 2014 lähtien, Jordania tarjosi syyrialaispakolaisille terveydenhuoltoa samaan hintaan kuin vakuuttamattomille jordanialaisille.¹⁹⁵

Vuoden 2017 vammaislain mukaan terveysministeriö myöntää sairausvakuutuskortit vammaisille, joilla on henkilökortti. Lain mukaan hoidot tai lääkkeet ovat maksuttomia vammaisille henkilöille, joille on myönnetty sairausvakuutuskortti.¹⁹⁶

WHO:n vuoden 2015 tilannetta käsittelevän raportin mukaan mielenterveyshoito oli Jordaniassa keskitetty erikoissairaanhoidon (secondary & tertiary health care): WHO:n tuella terveysministeriö oli ollut integroimassa mielenterveyspalveluja myös perusterveydenhuoltoon. Haasteita mielenterveyspalvelujen tuottamiseen toivat raportin mukaan suuri puute mielenterveysalan ammattilaisista, mielenterveyteen kohdistetun budjetin puute (valtion rahoitus oli varattu vain mielisairaaloille), mielenterveysongelmien laajalle levinnyt stigma sekä pakolaistilanne.¹⁹⁷

6.2. Sosiaalijärjestelmä

Jordanian perustuslaki takaa kansalaisille oikeuden peruspalveluihin, ja Jordania on ratifioinut kansainvälisen työjärjestön (ILO) vuoden 1952 sopimuksen koskien sosiaalisen suojelun vähimmäistasoa. Hanna Röthin, Zina Nimehin ja Jessica Hagen-Zankerin pakolaisille saatavilla olevaa humanitaarista apua ja sosiaalista suojaa kartoittavassa artikkelissa huomautetaan, että Jordanian täytyisi ratifioida monia muita työllistymiseen ja terveydenhuoltoon liittyviä yleissopimuksia saavuttaakseen kansainväliset standardit.¹⁹⁸

Jordanian sosiaaliturvan ja -palveluiden (social protection) kenttä on hajanainen. Sillä toimii esimerkiksi useita ministeriöitä kuten sosiaalisen kehityksen ministeriö (Ministry of Social Development, MoSD), suunnitteluministeriö (Ministry of Planning, MoP), työministeriö (Ministry of Labour, MoL) sekä terveysministeriö (Ministry of Health, MoH), ja monia erilaisia ohjelmia. Yhteistyö eri toimijoiden välillä voi olla hankalaa.¹⁹⁹

Jordaniassa on kolme hallinnon sosiaaliturvajärjestelmää: sotilaseläkejärjestelmä, virkamieseläkejärjestelmä sekä sosiaaliturvajärjestelmä. Yleisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluu noin 72 % kuningaskunnan työntekijöistä.²⁰⁰

Pääasiallinen kansallinen sosiaaliturvan ja -palveluiden ohjelma toimii kansallinen avustusrahaston kautta (National Aid Fund, NAF). NAF toimii itsenäisesti, ja se myöntää esimerkiksi käteisavustuksia köyhyysrajan alapuolella eläville perheille sekä perheille, joissa on vammaisia. Sosiaalisen kehityksen ministeriöllä, MoSDilla, on myös useita sosiaaliturvan ja -palveluiden ohjelmia, ja sillä on valtuudet toimia köyhien jordanialaisten tukemiseksi. Röthin, Nimehin ja Hagen-Zankerin artikkelin mukaan pakolaiset eivät ole oikeutettuja saamaan NAFin tai MoSDin avustuksia.²⁰¹

Zakat-rahasto, jota islamilaisien asioiden ja säätiöiden ja pyhien paikkojen ministeriö hallinnoi, tukee sellaisia talouksia, jotka eivät saa mitään muita avustuksia. Sekä jordanialaiset ja ulkomaalaiset ovat

¹⁹² The Jordan Times 12.4.2017.

¹⁹³ WHO 2017, 27.

¹⁹⁴ HRW 25.3.2018.

¹⁹⁵ HRW 25.3.2018; USDOS 20.4.2018, 22.

¹⁹⁶ The Law on the Rights of Persons with Disabilities No. 20 for the Year 2017, Artikla 24.

¹⁹⁷ WHO 2017, 15–16.

¹⁹⁸ Röth et al. 1/2017, 6.

¹⁹⁹ Zureiqat & Shama 12/2015, 8; Röth et al. 1/2017, 6.

²⁰⁰ Röth et al. 1/2017, 6. Artikkelissa viitataan Jordanian Social Security Corporationin vuoden 2015 julkaisuun, jota ei tätä raporttia kirjoittaessa ollut saatavilla.

²⁰¹ Röth et al. 1/2017, 6.



oikeutettuja Zakat-rahaston avustuksiin, mutta Röthin, Nimehin ja Hagen-Zankerin artikkelin mukaan ei ollut viitteitä siitä, että avustuksia olisi myönnetty pakolaisille.²⁰²

7. Lähteet:

ACLEDD/Blaxter, Lauren 6.6.2018. *Demonstrations in Jordan Gaining Momentum*.

<https://www.acleddata.com/2018/06/06/demonstrations-in-jordan-gaining-momentum/> (käyty 11.2.2019).

AFE (Arab Foundation for Freedoms and Equality) & Outright International 27.9.2018. *Activism and Resilience: LGBTQ Progress in the Middle East and North Africa. Case Studies from Jordan, Lebanon, Morocco and Tunisia*.

https://www.outrightinternational.org/sites/default/files/MENAReport%202018_100918_FINAL.pdf (käyty 21.1.2019).

The America/Petti, Matthew 6.7.2018. *'Donor fatigue' among the threats to Iraqi Christian refugees in Jordan*. <https://www.americamagazine.org/politics-society/2018/07/06/donor-fatigue-among-threats-iraqi-christian-refugees-jordan> (käyty 19.2.2019).

Amnesty International 2018. *The State of the World's Human Rights*.

<https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1067002018ENGLISH.PDF> (käyty 5.2.2019).

Amnesty International 2018b. *Death Sentences and Executions 2017*.

<https://www.amnesty.org/download/Documents/ACT5079552018ENGLISH.PDF> (käyty 6.2.2019).

ANSA (Agenzia Nazionale Stampa Associata) 23.3.2018. *Jordan: 31 people sentenced in terrorism-related cases*. http://www.ansamed.info/ansamed/en/news/sections/generalnews/2018/03/23/jordan-31-people-sentenced-in-terrorism-related-cases_eec04f5f-2f6c-40ff-a833-efb09b2e68db.html (käyty 8.2.2019).

Arab News 14.8.2018. *Jordan militants support Daesh ideology, says interior minister*.

<http://www.arabnews.com/node/1356006/middle-east> (käyty 1.2.2019).

The Arab Weekly/Nahhas, Roufan 28.1.2018. *Jordan's Security Court chief stresses effectiveness of anti-terrorist measures*. <https://the arabweekly.com/jordans-security-court-chief-stresses-effectiveness-anti-terrorist-measures> (käyty 8.2.2019).

ARDD-Legal Aid (Arab Renaissance for Democracy & Development) 2015. *Mapping the Legal Obstacles Palestinians Face in Jordan*. <https://ardd-jo.org/reports-documents/mapping-legal-obstacles-palestinians-face-jordan> (käyty 15.2.2019).

BBC 1.9.2018. *US ends aid to Palestinian refugee agency Unrwa*. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-45377336> (käyty 19.2.2019).

Brookings/Amr, Hady 7.9.2018. *In one move, Trump eliminated US funding for UNRWA and the US role as Mideast peacemaker*. <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/09/07/in-one-move-trump-eliminated-us-funding-for-unrwa-and-the-us-role-as-mideast-peacemaker/> (käyty 21.2.2019).

BTI (Bertelsmann Stiftung) 2018. *Jordan Country Report*. <https://www.bti-project.org/en/reports/country-reports/detail/itc/jor/ity/2018/itr/mena/> (käyty 18.2.2019).

CARE International in Jordan 8/2018. *8 Years into Exile: Challenges and coping strategies of urban Syrian refugees and non-Syrian refugees in Jordan and impact on vulnerable host communities*. https://www.care-international.org/files/files/publications/reports-issue-briefs/2018_CARE_Needs_Assessment_Summary_web_final.pdf (käyty 18.2.2019).

²⁰² Röth et al. 1/2017, 6.



Center for Strategic Studies (University of Jordan) & International Labour Organisation & Ministry of Labour & Department of Statistics 8/2016. *National Child Labour Survey 2016 of Jordan*.

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---arabstates/---ro-beirut/documents/publication/wcms_510520.pdf (käyty 7.2.2019).

EU EOM (European Union Election Observation Mission) 13.11.2016. *The Hashemite Kingdom of Jordan. Parliamentary Election 20 September 2016*.

https://www.iec.jo/sites/default/files/eu_eom_jordan_2016_final_report_eng.pdf (käyty 6.2.2019).

Fafo/Dalen, Kristin & Petersen, Jon 2007. *Iraqis in Jordan. Their number and characteristics*. Saatavilla: www.unhcr.org/47626a232.pdf (käyty 15.2.2019).

France 24/AFP 3.12.2018. *Nearly 30 000 Syrians return home from Jordan after border reopens*.

<https://www.france24.com/en/20181203-nearly-30000-syrians-return-home-jordan-after-border-reopens> (käyty 21.2.2019).

Freedom House 2018a. *Freedom in the World 2018. Jordan*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/jordan> (käyty 1.2.2019).

Freedom House 2018b. *Freedom on the Net 2018. Jordan*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2018/jordan> (käyty 6.2.2019).

Gabbay, Shaul 2014. *The Status of Palestinians in Jordan and the Anomaly of Holding a Jordanian Passport*. Pol Sci Pub Aff 2: 113. <https://www.omicsonline.org/open-access/the-status-of-palestinians-in-jordan-and-the-anomaly-of-holding-a-jordanian-passport-2332-0761.1000113.php?aid=23346> (käyty 15.2.2019).

The Guardian

Holmes, Oliver 4.6.2018. *Jordan's prime minister steps down after large anti-austerity protests*. <https://www.theguardian.com/world/2018/jun/04/jordan-prime-minister-hani-mulki-resigns-protests-reports> (käyty 4.2.2019).

Beaumont, Peter 24.7.2017. *Two killed in shooting at Israeli embassy in Jordan*. <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/23/at-least-one-person-killed-in-shooting-near-israel-embassy-in-jordan> (käyty 11.2.2019).

Higher Health Council & WHO 2015. *The National Strategy for Health Sector in Jordan*. Saatavilla:

<https://jordankmportal.com/resources/jordan-national-health-sector-strategy-2015-2019> (käyty 14.2.2019).

HRW (Human Rights Watch)

17.1.2019. *World Report 2019. Events of 2018*.

https://www.hrw.org/sites/default/files/world_report_download/hrw_world_report_2019.pdf (käyty 6.2.2019).

7.10.2018. *Jordan: Small Step for Non-Citizen Children*.

<https://www.hrw.org/news/2018/10/07/jordan-small-step-non-citizen-children> (käyty 5.2.2019).

4.7.2018. *Syria/Jordan: Open Borders to Daraa Residents*.

<https://www.hrw.org/news/2018/07/04/syria/jordan-open-borders-daraa-residents> (käyty 7.2.2019).

24.4.2018. *"I Just Want Him to Live Like Other Jordanians."*

<https://www.hrw.org/report/2018/04/24/i-just-want-him-live-other-jordanians/treatment-non-citizen-children-jordanian> (käyty 5.2.2019).



- 25.3.2018. *Jordan: Step Forward, Step Back for Urban Refugees.*
<https://www.hrw.org/news/2018/03/25/jordan-step-forward-step-back-urban-refugees> (käyty 12.2.2019).
- 6.12.2017. *Syrian Refugees Trapped In A No Man's Land.*
<https://www.hrw.org/news/2017/12/06/syrian-refugees-trapped-no-mans-land> (käyty 25.2.2019).
- 24.8.2017. *Middle East on a Roll to Repeal 'Marry the Rapist' Laws.*
<https://www.hrw.org/news/2017/08/24/middle-east-roll-repeal-marry-rapist-laws> (käyty 5.2.2019).
- 1.7.2016. *Jordan: 70 000 Syrians Trapped at Border.*
<https://www.hrw.org/news/2016/07/01/jordan-70000-syrians-trapped-border> (käyty 7.2.2019).
- 17.5.2014. *Jordan: Terrorism Amendments Threaten Rights.*
<https://www.hrw.org/news/2014/05/17/jordan-terrorism-amendments-threaten-rights> (käyty 8.2.2019).
- 30.11.2012. *Jordan: End Protester Trials in State Security Courts.*
<https://www.hrw.org/news/2012/11/30/jordan-end-protester-trials-state-security-courts> (käyty 11.2.2019).
- HRW 1.2.2010. *Stateless again. Palestinian-Origin Jordanians Deprived of their Nationality.*
<https://www.hrw.org/report/2010/02/01/stateless-again/palestinian-origin-jordanians-deprived-their-nationality#> (käyty 15.2.2019).

IHS Jane's SSA (Sentinel Security Assessment) 8.11.2018. *Jordan At A Glance.* [Saatavilla IHS Jane's tietokannassa, joka vaatii kirjautumisen]. (käyty 11.2.2019).

IHS Jane's/Jordan Times 21.8.2017. *Unidentified assailants open fire on mayor offices in Jordan's Zarqa.* [Saatavilla IHS Jane's tietokannassa, joka vaatii kirjautumisen]. (käyty 11.2.2019).

ILO 30.3.2015. *Access to work for Syrian refugees in Jordan.*
https://www.ilo.org/beirut/publications/WCMS_357950/lang--en/index.htm (käyty 15.2.2019).

The Jamestown Foundation/Devereux, Andrew 17.11.2018. *Jihadism in Jordan.* Terrorism Monitor Volume: 16 Issue: 22. <https://jamestown.org/program/jihadism-in-jordan/> (käyty 8.2.2019).

Independent/Dowling, Paddy 11.5.2018. *Jordan's Palestinian refugee camps.*
<https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/jordan-palestine-refugee-camps-photography-a8341826.html> (käyty 15.2.2019).

Al-Jazeera

Younes, Ali 24.10.2018. *Jordan's former counterterror chief Habis al-Hanini shot dead.*
<https://www.aljazeera.com/news/2018/10/jordan-counter-terror-chief-habis-al-hanini-shot-dead-181023194855625.html> (käyty 11.2.2019).

14.10.2018. *Jordan and Syria agree to reopen Naseeb border crossing.*
<https://www.aljazeera.com/news/2018/10/jordan-syria-agree-reopen-naseeb-border-crossing-181014155902193.html> (käyty 24.1.2019).

7.6.2017. *Jordan downgrades ties with Qatar.*
<https://www.aljazeera.com/news/2017/06/jordan-downgrades-ties-qatar-170606212813381.html> (käyty 15.2.2019).



Younes, Ali 18.1.2017. *Jordan cracks down on activists over social media posts.* <https://www.aljazeera.com/news/2017/01/jordan-cracks-activists-social-media-posts-170117190455596.html> (käyty 19.2.2019).

The Jordan Times

8.1.2018. *Jordan foils major terror plot.* <http://jordantimes.com/news/local/jordan-foils-major-terror-plot> (käyty 1.2.2019).

11.9.2018. *Human rights report cites continued violations in 2017.* <http://jordantimes.com/news/local/human-rights-report-cites-continued-violations-2017> (käyty 7.2.2019).

27.6.2018. *Enough is enough!* <http://www.jordantimes.com/opinion/editorial/enough-enough> (käyty 7.2.2019).

8.6.2018. *Fourth Circle area protests come to halt.* <http://www.jordantimes.com/news/local/fourth-circle-area-protests-come-halt> (käyty 21.2.2019).

8.1.2018. *'Uninsured Jordanians to continue receiving medical services'.* <http://www.jordantimes.com/news/local/uninsured-jordanians-continue-receiving-medical-services%E2%80%99> (käyty 12.2.2019).

12.4.2017. *Social Security Corporation seeks health insurance for all workers.* <http://www.jordantimes.com/news/local/social-security-corporation-seeks-health-insurance-all-workers> (käyty 12.2.2019):

22.2.2016. *'55% of population, 68% of Jordanians covered by health insurance'.* <http://www.jordantimes.com/news/local/55-population-68-jordanians-covered-health-insurance%E2%80%99> (käyty 12.2.2019).

Jordan's Constitution of 1952 with Amendments through 2016. Constituteproject.org. Saatavilla: https://www.constituteproject.org/constitution/Jordan_2016.pdf?lang=en (käyty 11.2.2019).

KAS (Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.)/Ranko, Annette; von Felbert, Leontine; al-Halawani, Bayan 6/2018. *Country Report. Jordan.* https://www.kas.de/c/document_library/get_file?uuid=9d823fb9-8ee6-27b1-2732-41a2355a8318&groupId=252038 (käyty 4.2.2019).

The Law on the Rights of Persons with Disabilities No. 20 for the Year 2017. Saatavilla: <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/66679> (käyty 15.2.2019).

Ma'an News 12.8.2018. *Jordanian King Abdullah II vows to eliminate terrorism.* <https://www.maannews.com/Content.aspx?id=780687> (käyty 8.2.2019).

Middle East Eye/Cuthbert, Olivia 11.8.2017. *Jordan activists targeted after MP says gay people unwelcome.* <https://www.middleeasteye.net/news/debate-renewed-around-lgbt-rights-jordan-mp-says-homosexuality-unwelcome-2128400833> (käyty 22.1.2019).

Middle East Monitor 30.1.2018. *Israel to reopen embassy in Jordan.* <https://www.middleeastmonitor.com/20180130-israel-to-reopen-embassy-in-jordan/> (käyty 11.2.2019).

MPI (Migration Policy Institute)/Chatelard, Geraldine 31.8.2010. *Jordan: A Refugee Haven.* <https://www.migrationpolicy.org/article/jordan-refugee-haven> (käyty 15.2.2019).

Al-Monitor/Patchett, Hannah 23.3.2018. *Jordan protests escalate as lawyers boycott court.* <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/jordan-lawyers-boycott-state-security-court-arrest-protester.html> (käyty 8.2.2019).



Al-Monitor/Magid, Aaron 12.8.2014. *Little protection for gays in Jordan*. <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/08/jordan-homosexuality-gay-lesbian-rights-lgbt-conservative.html> (käyty 22.1.2019).

The National 20.12.2018. *Jordanians brave downpour to protest at corruption in Amman*. <https://www.thenational.ae/world/mena/jordanians-brave-downpour-to-protest-at-corruption-in-amman-1.804884> (käyty 6.2.2019).

The New Arab

11.8.2018. *Jordan blast leaves one sergeant dead, six injured*. <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2018/8/11/jordan-blast-leaves-one-sergeant-dead-six-injured> (käyty 1.2.2019).

24.7.2017. *Israel embassy guard kills two Jordanians, including doctor*. <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2017/7/24/israel-embassy-guard-kills-two-jordanians-including-doctor> (käyty 11.2.2019).

The New York Times/Harris, Gardiner & Gladstone, Rick 16.1.2018. *U.S. Withholds \$65 Million From U.N. Relief Agency for Palestinians*. <https://www.nytimes.com/2018/01/16/us/politics/us-palestinian-aid-refugee-un.html> (käyty 21.2.2019).

OCHA 2.7.2018. *Jordan | Syrian Arab Republic: Dara'a, Qunaitra, Sweida Flash Update No. 4 (as of July 2018)*. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2018_07_02%20Southern%20Syria%20Flash%20Update%20No.%204%20%28003%29.pdf (käyty 7.2.2019).

Open Democracy/Osman, Inès 31.10.2016. *10 years on: Jordan's anti-terrorism law and the crackdown on dissent*. <https://www.opendemocracy.net/north-africa-west-asia/in-s-osman/10-years-on-jordan-s-anti-terrorism-law-and-crackdown-on-dissent> (käyty 8.2.2019).

Petra JNS (Jordan News Agency)

17.5.2017. *Stray shells fall in Ramtha, none hurt*. http://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=2558&lang=en&name=en_news (käyty 21.2.2019).

6.3.2017. *Mortar shell lands in northern town, no injuries reported*. http://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=1467&lang=en&name=en_news (käyty 21.2.2019).

27.6.2018. *Three shells land inside Jordanian territory from Syria*. http://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=8948&lang=en&name=en_news (käyty 21.2.2019).

PRI (Public Radio International)/Wirschafter, Jacob 30.8.2016. *In much of the Middle East, it's getting more dangerous to be gay*. <https://www.pri.org/stories/2016-08-30/much-middle-east-its-getting-more-dangerous-be-gay> (käyty 16.1.2019).

Reuters

al-Khalidi, Suleiman 13.12.2018. *Jordanians stage new anti-austerity protests*. <https://www.reuters.com/article/us-jordan-protests/jordanians-stage-new-anti-austerity-protests-idUSKBN1OC2B5> (käyty 4.2.2019).

al-Khalidi, Suleiman 9.12.2018. *Jordan to rethink controversial cybercrimes law*. <https://www.reuters.com/article/us-jordan-dissent-online/jordan-to-rethink-controversial-cybercrimes-law-idUSKBN1O80IW> (käyty 11.1.2019).



al-Khalidi, Suleiman & Barrington, Lisa 15.10.2018. *Jordan and Syria reopen Nassib border crossing*. <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-jordan/jordan-and-syria-reopen-nassib-border-crossing-idUSKCN1MP0L4> (käyty 24.1.2019).

5.7.2018. *Syrian military digs in close to Jordan*. <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-jordan/syrian-military-digs-in-close-to-jordan-border-ria-idUSKBN1JV24C> (käyty 24.1.2019).

Francis, Ellen & al-Khalidi, Suleiman 4.6.2018. *Jordan's King Replaces PM to Subdue Protests*. <https://www.reuters.com/article/us-jordan-protests-king/jordans-king-replaces-pm-to-subdue-protests-idUSKCN1IZ0ZN> (käyty 21.2.2019).

al-Khalidi, Suleiman 18.1.2018. *Jordan says Israel apologizes for deaths of two Jordanians at embassy*. <https://www.reuters.com/article/us-jordan-israel-diplomacy/jordan-says-israel-apologizes-for-deaths-of-two-jordanians-at-embassy-idUSKBN1F72PQ> (käyty 11.2.2019).

Rights in Exile Programme (päiväämätön). *Jordan LGBTI Resources*. <http://www.refugeelegalaidinformation.org/jordan-lgbti-resources> (käyty 21.1.2019).

Roya News

11.6.2018. *Public Prosecutor to handle case of man who was tortured, died in police custody*. <https://en.royanews.tv/news/14430/Public-Prosecutor-to-handle-case-of-man-who-was-tortured--died-in-police-custody> (käyty 7.2.2019).

13.8.2017. *Al Ramtha: Jordan's border town shaken by Syrian's war*. <https://en.royanews.tv/news/11131/Al-Ramtha--Jordan-s-border-town-shaken-by-Syria-s-war> (käyty 21.2.2019).

31.7.2017. *Jordanian MP engages in ongoing battle against LGBT+ community*. <https://en.royanews.tv/news/10991/2017-07-31> (käyty 21.1.2019).

20.6.2017. *Syrian munitions fall in Ramtha*. <https://en.royanews.tv/news/10344/Syrian-munitions-fall-in-Ramtha> (käyty 24.2.2019).

RWB (Reporters Without Borders) 7.6.2017. *Al Jazeera – collateral victim of diplomatic offensive against Qatar*. <https://rsf.org/en/news/al-jazeera-collateral-victim-diplomatic-offensive-against-qatar> (käyty 15.2.2019).

Röth, Hanna; Nimeh, Zina & Hagen-Zanker, Jessica 1/2017. *A mapping of social protection and humanitarian assistance programmes in Jordan*. Maastricht University, Working paper 501. <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/resource-documents/11253.pdf> (käyty 12.2.2019).

SIGI (Sisterhood Is Global Institute) 16.7.2017. *The Number of Female Administrative Detainees Drops by 16 %*. <http://sigi-jordan.org/en/?p=13> (käyty 6.2.2019).

Stevens, Dallal 2013. *Legal Status, Labelling, and Protection: the Case of Iraqi 'Refugees' in Jordan*. International Journal of Refugee Law Vol. 25 No 1 pp. 1–38.

Stratfor

(päiväämätön). *Worldview - Jordan*. <https://worldview.stratfor.com/region/middle-east-and-north-africa/jordan> (käyty 24.1.2019).

21.12.2018. *Jordan: Roughly 300 Protesters Rally Against Corruption, Economic Policy*. [Saatavilla Stratfor-palvelussa, joka vaatii kirjautumisen.] (käyty 6.2.2019).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)



Mahecic, 15.2.2019. *Critical needs for Syrian civilians in Rukban, solutions urgently needed.* <https://www.unhcr.org/news/briefing/2019/2/5c6699aa4/critical-needs-syrian-civilians-rukban-solutions-urgently-needed.html> (käyty 21.2.2019).

6.2.2019. *Jordan: Livelihood Opportunities for Refugees - February 2019.* <https://reliefweb.int/report/jordan/jordan-livelihood-opportunities-refugees-february-2019> (käyty 7.2.2019).

5.2.2019a. *Registered Iraqis in Jordan.* <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/67846> (käyty 7.2.2019).

5.2.2019b. *Registered Syrians in Jordan.* <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/67845> (käyty 7.2.2019).

7/2018. *Submission by the United Nations High Commissioner for Refugees For the Office of the High Commissioner for Human Rights' Compilation Report Universal Periodic Review: Jordan.* Saatavilla: <https://www.refworld.org/docid/5b56fce37.html> (käyty 7.2.2019).

UNICEF 5/2018. *Immunization Financing in MENA Middle-Income Countries.* <https://www.unicef.org/mena/media/2126/file> (käyty 13.2.2019).

UNICEF 2018. *Syria Crisis. 2017 Humanitarian Results.* https://www.unicef.org/appeals/files/UNICEF_Syria_Crisis_Humanitarian_Situation_Report_Year_End_2017.pdf (käyty 22.1.2019).

UNRWA

8.1.2019. *UNRWA in Figures.* https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa_in_figures_2018_eng_v1_31_1_2019_final.pdf (käyty 12.2.2019).

5.12.2018. *Syria Regional Crisis Response Progress Report.* <https://www.unrwa.org/resources/reports/syria-regional-crisis-response-progress-report> (käyty 13.2.2019).

(päiväämätön)a. *PRS in Jordan.* <https://www.unrwa.org/prs-jordan> (käyty 13.2.2019).

(päiväämätön)b. *Where we work.* <https://www.unrwa.org/where-we-work/jordan> (käyty 15.2.2019).

USAID (päiväämätön). *Dollars to Results. USAID Investments and illustrative results. Jordan.* <https://results.usaid.gov/results/country/jordan?fiscalYear=2017> (käyty 13.2.2019).

USDOS (United States Department of State) 20.4.2018. *Country Report on Human Rights Practices 2017 - Jordan.* <https://www.state.gov/documents/organization/277493.pdf> (käyty 6.2.2019).

USDOS 2018. *Jordan 2017 International Religious Freedom Report.* <https://www.state.gov/documents/organization/281234.pdf> (käyty 15.2.2019).

Waalwijk 2009. *Legal recognition of homosexual orientation in the countries of the world. A chronological overview with footnotes.* <https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/1887/14543> (käyty 15.1.2019).

WHO (World Health Organization) 2017. *Health profile 2015. Jordan.* http://applications.emro.who.int/dsaf/EMROPUB_2017_EN_19603.pdf (käyty 15.2.2019).

Xinhuanet 13.11.2018. *Jordan sentences 10 to imprisonment over involvement in Karak terror attack.* http://www.xinhuanet.com/english/2018-11/13/c_129993267.htm (käyty 1.2.2019).



Zureiqat, Ghaith & Shama, Hadeel Abu 12/2015. *Social Protection and Safety Nets in Jordan*.
<https://www.ids.ac.uk/files/dmfile/SocialprotectionandsafetynetsinJordan.pdf> (käyty 12.2.2019).

Vastuuvapauslauseke:

This document was written by the Finnish Immigration Service's COI Service according to the common EU-guidelines for processing factual COI (2008). It was therefore composed on the basis of carefully selected, publicly available sources of information. All sources used are referenced. All information presented, except for undisputed/obvious facts has been cross-checked, unless stated otherwise. The information provided has been researched, evaluated and processed with utmost care within a limited time frame. However, this document does not pretend to be exhaustive. Neither is this document conclusive as to the merit of any particular claim to refugee status or asylum. If a certain event, person or organization is not mentioned in the document, this does not mean that the event has not taken place or that the person or organization does not exist. The information in the document does not necessarily reflect the opinion of the authority and makes no political statement whatsoever